

Slovenski dom

Ste. 252.

V Ljubljani, ponedeljek 7. novembra 1938.

Leto II

„Mi smo odločni Jugoslovani in ne zanikamo niti srbstva niti hrvatstva niti slovenstva“

Voditelj Slovencev dr. Korošec je govoril na velikem shodu v Paračinu

Paračino je imel včeraj velik govor voditelj Slovencev, notranji minister dr. Anton Korošec. Na shod je prišla ogromna množica ljudi iz Paračine samega ter iz bližnje in daljne okolice. Minister dr. Korošec je obračunal z opozicijo in rekel:

Čas hitro poteka. Še nekaj dni in polovica predvolivne dobe bo za nami. Radi tega je treba, da se ljudstvo končno opredeli, za katero stranko bo glasovalo 11. decembra.

Gotovo je, da bosta dve državni kandidaturi. Prva je lista JRZ z nosilcem dr. Milanom Stojadinovičem, druga pa lista bivše HSS z nosilcem dr. Vladkom Mačkom. Na Mačkovo listo se bodo obesili vsi ostaki večjih in manjših strank, ki so zdaj skrahane in ne morejo postaviti svoje kandidatne liste. Drugih kandidatnih list do danes še ni v izgledu. Kakor vidimo in vemo, se samo še Ljotičeva skupina trudi, da sestavi svojo listo in še za to nihče ne more trditi, ali ji bo kaj uspelo. Danes je ta lista malo interesantna.

Bistre reke od časa do časa menjajo svoje korito in ustvarjajo novo. In ko je reka prešla v novo strugo, ostanejo v stari samo še mlake in lučice, vsekakor ostanki nekdanje veličine in moči prejšnjega toka.

Narod se je zadnja tri leta prelival iz stare struge v novo, močno impozantno reko JRZ, ostale pa so samo še mlake terazijskih kmetov, sentimentalnih demokratov in nezadovoljnih. Njih življenjska sila je že tako propadla, da ne morejo več sestaviti niti svoje lastne kandidatne liste, ter so zato prosili dr. Mačka. JRZ je postala najmočnejša reka v političnem življenju Jugoslavije. Njen tok je jasen, njen tok je določno začrtan. Mi imamo svoj program in vemo, kam gremo in kaj hočemo. V zunanji politiki hočemo prijateljskih odnosov z drugimi narodi. V notranji politiki pa hočemo bratskega mira in slege. Na gospodarskem in socialnem polju hočemo napredka, v kulturi pa vsestranski razvoj. Mi smo že pokazali svet, kako se to dela.

Kaj hočejo Zivkoviči, Jevtiči, Popoviči? Njihove stranke so v popolnem razsulu. In kako je z njihovim programom? S starim so sramotno propadli, novega nimajo. Kaj hočejo ti ljudje. Znano jim je samo to, da žele mandate in da jih je premalo.

JRZ je odločno za sporazum s Hrvati

Še druga skupina opozicionalcev v takimenovanem srbskem delu združene opozicije. Vsi ti odgovarjajo: Mi hočemo sporazuma s Hrvati, pustite nas pri miru. Nočemo razglabljanja o tem, ali smo politični slabši, ali nismo. Gotovo je, da ima JRZ v sedanji politični konstelaciji popolnoma drugačen položaj, kot ti ostanki preživelih strank. Tudi mi se hočemo s Hrvati razgovorjati, a to kot enakopravni partnerji v popolni svobodi in ne vezani z dr. Mačkovim vrvo. To je ona velika razlika med nami in združeno opozicijo. Mi iz JRZ z določenim programom, oni brez programa, mi močni in veliki, oni slabši, mi svobodni, oni pa vezani (navdušeno odobravanje in vzklikanje Živio dr. Korošec). Tisti Srb, ki misli, da ga bolj ljubi dr. Maček, kot dr. Stojadinovič, naj glasuje za dr. Mačka, pri tem pa naj ne misli, da ga smatramo

za resnega človeka. Tisti Slovenec, ki misli, da ga bolj ljubi dr. Maček kakor dr. Korošec ali pri muslimanih bolj dr. Maček kakor dr. Spaho, naj mu Bog odpusti grehe. In oni Hrvat, ki misli, da ga bolj ljubi Jevtič, Popović in Zivkovič ter podobni, da ga bolj ljubi internacionalni komunist, socialist, naj glasuje za pisano družbo okoli dr. Mačka.

Smatram za svojo dolžnost, da na tem zborovanju govorim o komunizmu. Vidimo, da se komunisti delajo kot najboljši nacionalisti, najboljši demokrati in najboljši antifašistične elemente. Oni dajejo ton opoziciji. In tako se dogajajo prava čudalja. Internacionalni komunisti se zdaj nazivajo nacionalisti, najbolj zavedne demokrate. Branilci diktature, se nazivajo antifašisti. Vse so postavili na glavo. Komunisti v Jugoslaviji morajo zdaj po diktatu iz Moskve ustvarjati edinstveno delavsko fronto, socialisti so že kapitulirali s svojimi gesli s Topolovičem na čelu. Zdi se, da so komunisti v hrvatskem delavskem pokretu prisilili tudi dr. Mačka, da se pokorava komunistom. Ko drugi padajo pod velik vpliv komunistov, je potrebno, da JRZ s svojimi delavci daje odpor proti sistemu, ki ne dela za svobodo osebnosti, za svobodo mišljenja in izobrazbe, ki ustvarja državo sužnjev, v kateri bi bilo skoro več ljudi v zaporih kot na svobodi in bi jih več umrlo na vešalih kot v postelji.

Anglija bo poslala na Kitajsko svoje brodovje

London, 7. novembra. o. Odgovorni krogi pravijo, da se angleški ministrski predsednik ne trudi samo za to, da bi pridobil Italijo na svojo stran, marveč tudi želi, da naredi italijanskega ministrskega predsednika več ali manj neodvisnega od Hitlerja. Le tako bi mogla Anglija posvetiti vso pažnjo Vzhodu, kjer so ogroženi angleški interesi na Kitajskem. Vlada boče za vsako ceno čimprej urediti odnose med Italijo in Anglijo. Nadalje namerava Anglija poslati večje oddelke svojega brodovja na Daljni vzhod. Vse namere Chamberlaina za do sedaj niso mogle biti odkrite, ker jih

Naša zmaga mora biti sija na

Mnogo novih pristašev v najnovejšem času prihaja k nam, pristašev, ki so se prej imenovali nacionaliste. JRZ je eminentno nacionalistična stranka, in to ne od danes, pač pa od prvega začetka svoje ustanovitve. Mi smo odločni Jugoslovani in ne zanikamo niti srbstva, niti hrvatstva niti slovenstva. Kdo od vas more zahtevati, da se odrečete srbstvu? Srbski je vaš jezik, srbska cerkev, preteklost, zgodovina, ki govori o velikem junaštvu in junakih srbske vojske. Srbski so običaji in vaša tradicija. Toda preko srbstva, hrvatstva in slovenstva smo vsi mi dobri in zvesti Jugoslovani, ki delamo za napredek in veličino naše domovine Jugoslavije. Naša zmaga, zmaga JRZ je gotova. To pa za nas ni dovolj. Naša zmaga mora biti sijajna, veličastna, ogromna. Naše zmage si želimo. Za takšno zmago prosimo svoje pristaše. Za mandate se prav nič ne bojimo, zakon nam tako in tako daje dve tretjini vseh mandatov. Mi hočemo še večjega števila glasov. Potrudimo se za čim več glasov. Zato mora tudi poslednji volivec na volišče. To je zdaj glavna stvar.

Ves naš narod, vsi naši napori naj gredo za tem ciljem, da 11. decembra JRZ ne samo zmaga, temveč, da sijajno zmaga. Mi smo, Srbi, Hrvati in Slovenci, ki želimo dobro svoji domovini, bomo glasovali za listo dr. Milana Stojadinoviča.

Blum ni odrekel podpore Daladieru

Pariz, 7. novembra. AA. (Havas) Na kongresu vodstva socialistične stranke je dobila resolucija, ki jo je predlagal Leon Blum, 6700 glasov, resolucija pa, ki jo je predložil Ziromski, je dobila 1249 glasov. Vzdržalo se je glasovanja 207 delegatov.

V svoji resoluciji vabi Blum vse liberalne in demokratske stranke, prav tako pa tudi stranke na skrajni levi, da naj se združijo v obrambo demokratskih osnov francoske republike. Ker je socialistična stranka zvesta ljudski fronti, mora ravno socialistična stranka pozvati vse, da naj sodelujejo pri ohranitvi svobodnega delovanja parlamentarnosti in demokratskega režima. Stranka izjavlja, da njeni poslanci ne bi mogli glasovati za sklepe, ki bi odložili sklicanje parlamenta in senata po roku, ki je bil dan vladi, to je dne 15. novembra, ko se je Daladier obvezal, da bo sklical parlament.

čuvajo v največji tajnosti. Parlamentarci, ki so v tesnih zvezah z vlado, pravijo, da namerava Anglija vpostaviti prijateljsko zvezo z Italijo še prej, preden se uredi abesinsko vprašanje. Takoj zatem pa bi Anglija večji del svojega sredozemskega brodovja poslala v Singapur. S tem si hoče Anglija zagotoviti prestiž angleške zastave v vzhodnih vodah. Singapur se z vso naglico utrjuje. Angleži hočejo imeti na Daljnem vzhodu močno oporišče, da bi po končani vojni na Kitajskem prisilili Japonsko, da uredi odnose z državami, ki imajo svoje interese na kitajskem ozemlju.

Socialistična skupina v parlamentu tudi ne sme odobriti morebitne vladne zahteve, da se sklicanje parlamenta še odloži. Stranke tudi ne bi mogle glasovati za zaupnico tisti vladi, ki bi predložila finančni načrt, ki se ne bi strinjal z načeli in nameni tistih, ki so izdelali načrt za obnovo Francije. Vendar pa je socialistična stranka posebno zaradi zunanjepolitičnega položaja zmeraj pripravljena podpirati vse pri obrambi demokracije in delavskih pravic. Socialistična stranka je prepričana, da bo tista vlada, ki bi združevala vse sile naroda, omogočila Franciji, da lahko začne z velikim narodnim in mednarodnim delom. Taka vlada bo tudi imela vso avtoriteto za izvedbo korakov, ki jih zahtevajo zunanjepolitični položaj, popolna varnost Francije in sodelovanje pri organizaciji miru. Ziromski pa je z resolucijo, ki je prejela 1240 glasov, hotel poudariti, da Daladierova vlada ne more računati na podporo socialistične stranke.

Redovnica pristeta med svetnike

Rim, 7. novembra. AA. Stefan. Včeraj dopoldne je bila v baziliki sv. Petra po običajem evančeljem opravilo proglašena za svetnico italijanska sestra Maria Giusellina Roselli, ki je v preteklem stoletju živel v Savoni in ustanovila red sester usmiljenih Mater božje. Sv. oče Pij XI. je prišel v baziliko malo pred poldnevom, kjer je v navzočnosti 21 kardinalov odslužil sv. mašo na čast novi svetnici. Nato je savonski kardinal-škof prečital vernikom vest o kanonizaciji in jim podelil blagoslov z Najsvetejšim.

Angleški letalci potolkli daljinski rekord

Port Darwin, 7. novembra. o. Trije angleški bombarderji, ki so 5. novembra ob 4.57 odleteli z letališča v Izmailu, so srečno prispeli danes zjutraj ob 4.02 in 4.05 v Port Darwin. Dve uri pred svojim ciljem jih je zalotil močan vihar, kateremu pa sta dva bombarderja kljubovala in preletela prog 13.800 km brez pristanka. Eden od teh se je moral spustiti v Koepangu, ker mu je zmanjkalo bencina. Takoj po napolnitvi potrebnega goriva je odletel v Port Darwin, kamor je srečno prispelo danes zjutraj. S tem poletom so Angleži potolkli svetovni rekord na daljavo, ki je do sedaj znašal 11.179 km.

Manevri ameriškega brodovja

San Pedro, 7. novembra. o. Danes zjutraj je zapustilo ameriško tihomorsko brodovje svoja oporišča in odplovalo na jug proti Kaliforniji na manevre, ki jih drže v največji tajnosti. Teh manevrov se bo udeležilo 10 oklopnih, 15 križark, 4 lahke križarke, 55 rušilcev, 5 podmornic, nosilec avionov Saratoga in 400 letal.

Kairo, 6. nov. AA. Reuter: Snoti so v Kairu čutili močan potres. Tik pred potresom se je slišalo močno grmenje. Čez pol ure je sledil manjši potresni sunk. Po dosedanjih poročilih ni potres napravil nobene škode in tudi človeških žrtv ni bilo.

Vesti 7. novembra

Strahovit požar je izbruhnil sredi noči med soboto in nedeljo v norveški prestolnici v Oslo. V veliki palači v bližini kraljevskega dvorca je v prostorih fotografskega ateljeja izbruhnil ogenj, ki je namah zajel vso zgradbo, v katere spodnjih prostorih je bil plesni lokal. Gasilci so se tri ure trudili in slednjič ogenj pogasili, nkr so začeli reševati nesrečnike, ki niso mogli iz hiše. Do sedaj so potegnili iz pogorišča 30 trupel samih plesalcev in plesalk. Od družbe, ki se je zabavala s plesom, se je rešila samo neka gospa, ki je nekaj minut pred izbruhom ognja odšla iz hiše.

Velike revizionistične manifestacije so priredili včeraj v Budimpešti na trgu Svobode madžarski prenapetosti v zvezi z vkorakanjem madžarske vojske v slovaške pokrajine. Manifestanti so zahtevali za Madžarsko nazaj vse kraje, ki so nekoč spadali pod krono sv. Stefana zlasti pa Transilvanijo in slovaški mesti Bratislavo in Nitro. Incidentov ni bilo.

Češkoslovaški poslanik v Parizu Osuski je bil poklican na odgovor. Vlada hoče dognati, kdo je bil največ kriv poloma češkoslovaške republike. Baje bo Osuski povedal, da je prejšnjega predsednika dr. Beneša ponovno svaril pred vratlomratno politiko, vendar pa je snajvečji demokrat 20. stoletja dr. Beneš vsa ta poročila in opomine enostavno zmetal v koš.

Kandidatna lista JRZ v Sloveniji

Brežice: kandidat Trafnik Josip, župnik in ban. svetnik, Rajhenburg. — Namestnik: dr. Jesenko Rok, odvetnik, Sevnica. Celje: kandidat: Mihelič Alojzij, župan mesta Celje. — Namestnik: Turnšek Pongrac, župan, Polzela. Dol. Lendava: kandidat: dr. Klar Franc, okrožni banov. zdravnik, Dol. Lendava. — Namestnik: Horvat Anton, župan, Crensovci.

Dravograd: kandidat: Gajšek Karel, javni notar, Marenberg. — Namestnik Kugovnik Jurij, župan, ban. svetnik, Prevalje.

Gornji grad: kandidat: Steblovnik Martin, župan, predsednik Kmetijske zbornice, Smartno ob Paki. — Namestnik: Kotnik Zorko, šol. upravitelj, Rečica ob Savinji.

Slovenske Konjice: kandidat: dr. Sešek Maksim, okrožni ban. zdravnik, St. H. v Sl. gor. — Namestnik: Napotnik Matija, kmet, Tepanjski vrh, obč. Slov. Konjice.

Lasko: kandidat: Bitenc Mirko, profesor, Celje. — Namestnik: Deželak Matevž, kmet, Lože, obč. Lasko.

Ljutomer: kandidat: Snoj Franc, tajnik posojilnice, Gor. Radgona. — Namestnik: Stuhec Alojzij, posestnik in ban. svetnik, Staranova vas, obč. Križevci pri Ljutomeru.

Maribor, desni breg: kandidat: Koban Franc, kmet in svetnik Kmetijske zbornice, Seles, obč. Zg. Polskava. — Namestnik: Ferik Josip, višji kontrolor drž. žel., Maribor, kor. kol.

Maribor, levi breg: kandidata: 1. Zebot Franjo, podžupan, Maribor; 2. Spindler Josip, župan, Sv. Ana v Slov. gor. — Namestnik: 1. Wurzingar Ivan, višji kontrolor drž. žel., Maribor; 2. Poljanec Ludovik, župan, Sv. Anton v Slov. gor.

Murska Sobota: kandidat: Bajlec Franc, odvetnik, Murska Sobota. — Namestnik: Vezir Geza, pos. in župan, Martjanci.

Ptuj: kandidat: Kranjc Marko, tajnik JRZ, Maribor, Aleksandrova c. 19. — Namestnik: Janžekovič Alojzij, posestnik in ban. svetnik, obč. Sv. Lenart pri Vel. Nedelji.

Slovenj Gradec: kandidat: Theuerschuh Ivan, ravnatelj meščanske šole v Slovenjem Gradcu. — Namestnik: Novak Anton, župan, Sostanj.

Šmarje pri Jelšah: kandidat: dr. Ogrižek Anton, odvetnik, Celje. — Namestnik: Turk Ivan, župan, Šmarje pri Jelšah.

Črnomelj: kandidat: dr. Koeč Jure, tajnik zbornice TOI, Ljubljana. — Namestnik: Nemanjič Josip, župan obč. Metlika-okolica.

Kamnik: kandidat: Strein Ivan, posestnik in župan občine Komenda. — Namestnik: Novak Nande, gostilničar in župan občine Kamnik.

Kočevje: kandidat: Rigler Alojzij, višji veterinarski svetnik, Ljubljana. — Namestnik: Strnad Josip, župan občine Dobropolje.

Kranj: kandidat: Brodar Janez, posestnik in bankni svetnik, Hrastje pri Kranju. — Namestnik: Majersič Ivan, bankni svetnik in župan občine Trzin.

Krško: kandidat: dr. Miha Krek, minister, Ljubljana-Belgrad. — Namestnik: Likar Josip, inž. in župan občine Kostanjevica.

Litija: kandidat: dr. Lavrič Jož, tajnik Kmetijske zbornice, Ljubljana. — Namestnik: Pevec Ignac, župan občine Št. Vid pri Stični.

Ljubljana-mesto: kandidata: 1. dr. Korošec Anton, minister za notranje zadeve, Ljubljana-Belgrad; 2. dr. Golia Adolf, generalni tajnik Zveze industrijcev, Ljubljana. — Namestnika: 1. Mašič Pavle, višji kontrolor na železniški direkciji v Ljubljani; 2. Kavka Karel, stavbenik v Ljublj.

Ljubljana-okolica: kandidata: 1. dr. Korošec Anton, minister za notranje zadeve, Ljubljana-Belgrad; 2. Stare Miloš, odvetnik, Ljubljana. — Namestnika: 1. Smersu Rudolf, pravni referent OUZD, Ljubljana; 2. Hren Ignacij, industrialec in župan občine Vrhnika.

Logatec: kandidat: Gabrovšek Franc, ravnatelj Zadrzne zveze, Ljubljana. — Namestnik: Rudolf Jož, župan obč. Bloke.

Novo mesto: kandidat: dr. Kulovec Franc, senator, Ljubljana. — Namestnik: Weble Demetri, odvetnik, Novo mesto.

Radovljica: kandidat: dr. Šmajd Albin, odvetnik, Radovljica. — Namestnik: Markez Valentin, župan občine Jesenice.

Škofja Loka: kandidat: Dolenc Ivan, ravnatelj učiteljskega doma, Ljubljana. — Namestnik: Debeljak Franc, trgovec, Škofja Loka.

Vlada je mnogo storila za kmeta

Predsednik vlade dr. Stojadinovič je v Petrovargradu govoril 40.000 glavi množici

Včeraj je imel v banatskem mestu Petrovargradu svoj tretji volivni govor predsednik vlade dr. Milan Stojadinovič. Govor je bil večji del posvečen vprašanjem kmetkega stanu in ukrepom vlade, ki so imeli izredno blagodejen vpliv na blagostanje kmetkega stanu, med drugim je povedal sledeče:

Noben del naše države, ki je bil prej pod tujo oblastjo, ni tako veselo in brez pogajanj prišel k nacionalnemu zedinjenju kot Vojvodina. Vojvodina je bila materialno in nacionalno najbogatější naš kraj. Ni imela tekmece v naši državi. Njen nacionalizem in njeno naravno bogastvo sta se obetila v vsaki njenih pokrajini, v vsaki vasi, v vsakem mestu in v vsakem človeku, ki prebiva tod. Slaba notranja politika in posebno slaba gospodarska politika, ki so jo vodili pred nami pristaši tako zvane JNS, ali danes moremo že reči bivše JNS, je naredila pred tremi leti iz naše žitnice siromašno pokrajino. Ti ljudje niso gledali na vaše dohodke in na vaše zmoglosti in so stalno nalagali bremena, ki jih kmetijstvo v teh krajih ni moglo vzdržati. Mislili so, da je glavno to, da se povisujejo davki, zemljarina in ostale dajatve, da postane država finančno močna in krepka, pozabili pa so na ono veliko resnico, da je država tedaj bogata, kadar je večina njenih članov bogatih in zadovoljnih, v prvi vrsti, kadar je zadovoljen kmet, ki je najštevilnejši stan v naši državi.

V dobi, ko je bil največji padec cen kmetijskih proizvodov, ki ste jih pridelali, pšenice in koruze, je bila stopnja davka in zemljarina najvišja. Kmetijstvo se ni rentiralo. V kolikor je bila boljša žetev, v toliko so bile nižje cene, tako da se že ni vedelo, kdaj je boljše, ali tedaj, kadar je dobra letina, ali tedaj, kadar je slaba. Padec cen kmetijskih proizvodov je imel za posledico padec kmetijstva, in da bi bila nesreča še večja, je kriza te kraje prizadela še z velikimi kmečkimi dolgovi.

Ko sem prevzel oblast v svoje roke pred 3 leti in pol, nisem mogel čakati več niti trenutka. Zlo je bilo veliko in ga je bilo treba takoj ozdraviti. Moj prvi posel je bil ta, da se morajo znižati davki.

Nam ni bilo dovolj, da olajšamo kmetom z novimi reformami samo davke. Vedeli smo, da brez dobrih cen ni blagostanja. Naša skrb je bila neprestana. Budno smo gledali na to, kako bi zvišali cene kmetijskih proizvodov do višine rentabilnosti. Država se ni ustrašila žrtev in tako so se cene kmetijskih pridelkov dvignile. Niti to nam ni bilo dovolj. Začeli smo reševati kmetke dolgeve, ki jih prejšnje vlade niso mogle rešiti. Nasprotno, padali so neprestano številni protesti, ko smo začeli reševati to vprašanje v korist naroda. Znižali smo vse kmečke dolgeve, le polovica 2 milij. 700.000 dolgov je bilo oproščenih. Niti ena reforma od zedinjenja do danes ni med širokimi plastmi našega ljudstva naenkrat toliko dala, kakor je dal ta naš zakon o razdolžitvi kmetov.

Spomnite se, kako je bilo pred tremi leti. Pogledajte kako je danes, pa boste videli, da nobena vlada v naši državi ni toliko dala in storila, kakor je storila za dobrobit naroda ta kraljevska vlada, kateri imam čast predsedovati. Pri tem vas moram spomniti na to dejstvo, da sem jaz v teh treh letih delal s tujo skupščino, v kateri je bilo nad eno tretjino poslancev na strani opozicije nasproti meni, s skupščino, iz katere so na mene streljali in v kateri so zelo pogosto bili na dnevnem redu nezaslišani škandali. To narodno skupščino smo poslali domov. Ljudstvo pa mora zdaj izvoliti poslance, ki bodo moji pomočniki pri delu.

11. decembra se ne bo glasovalo za poedince, pač pa za določno gospodarsko in nacionalno politiko, ki je znana in ki je imela svoje sijajne uspehe.

Nisem človek, ki ostaja na pol poti. Moj boj pozna samo zmago. Kakor vi poznate mene, tako vas poznam jaz. Zato že vnaprej vem vaš odgovor 11. decembra, na dan volitev narodnih poslancev. Živeli!

Govor je izzval viharno odobravanje. Množica 40.000 ljudi je pokazala, da so postojanke JRZ v Banatu trdne in neomajne.

Podobne manifestacije so se ponovile še na velikih shodih JRZ v Leskovcu, kjer je govoril minister Stojadinovič, in v Kumanovem, kjer je govoril pravosodni minister Simonovič.

Blagoslovitev nove cerkve sv. Rešnjega Telesa v Mariboru

Maribor, 6. novembra.

Danes dopoldne ob 9 je bila v Magdalenskem predmestju v Mariboru pomembna cerkvena slovesnost, Lavantinski škof dr. Ivan Tomažič je blagoslovil novo cerkev sv. Rešnjega Telesa. S tem je dobila mariborska delavska kolonija, ki je zdaj desetletja po vojni nastala na desnem bregu Drave, svoje svetloste in svoje duhovno središče. Bila je to posebno vroča želja lavantinskega vladike, da se ta delavska naselbina duhovno dvigne in zaradi tega je ustanovil v njej 1. novembra 1935 novo dušnopastirsko središče, ki ga je izročil v večje roke izseljenskega duhovnika g. Draga Oberžana. Prvi prostori za bogoslužje so bili najprej v magdalenskem šolskem vrtcu, kjer je služila učilnica za kapelo, v poletnem času pa se je vršila služba božja kar na dvorišču. Od nedelje do nedelje je prihajalo v novo kapelo več ljudi, ki so imeli tudi odprto srce in radodarno roko za potrebe svoje cerkve. Ko je bila dograjena in odprta nova magdalenska šola, se je preselila v njo tudi cerkvena kolonija in sicer so se vršile službe božje v kletnem hodniku. V teh »katakombah« so bile še do današnje nedelje vsakokrat po tri službe božje, pa tudi vse druge pobožnosti. Dne 12. januarja se je sestel odbor, ki naj bi pripravil vse potrebno za zidanje nove cerkve. Odbor se je podal z vso energijo na delo, stanovalci Magdalenskega predmestja pa so pokazali izredno darežljivost. Dasi stanujejo tu samo revni uradniki in delavci, vendar je odbor že v dveh letih zbral toliko sredstev, da se je letošnjo pomlad s pogumom lotil zidanja. Dne 1. junija je bila zasajena lopata in na praznik presv. Rešnjega Telesa je vladika blagoslovil temeljni kamen, iz katerega je po čisto svojevrstnih načrtih inž. arh. Drofenika zrasla krasna 28 m dolga in 12 m široka cerkvena stavba. Zidarska dela je izvršil stavbenik Vrabl, tesarstva tverda Štajner in Jelenc, mizarstva tverda

Klančnik, kamnoseška tverda »Gradivo«, elektro-monterska tverda Sprager, klopi, ki so podobne sedežem v kinu, je dobavila tverda Remeš iz Kamnika, mnogo težavskih del pa so izvršili prebivalci tega predmestja s težkim kulukom. Velike zasluge za vse to si je pridobil cerkveni odbor, v katerem so gg. svetnik Oberžan, Vuržinger, Habjančič, Feiertag, Dobrodel, Vršič, Korošek, Pristovšek, Vizovšek, Veronek, Sprah, Preac, Čeh in Bende. Pa tudi mestna občina mariborska je šla graditeljem na roko ter je prispevala stavbišče. Zidanje te nove cerkve je pokazalo, kako živo se je razvilo v tem delavskem predmestju v nekaj letih versko življenje, kako vedno bolj ginejo tisti žalostni temni pojavi med temi predmestnimi ljudmi, ki so se tolikokrat javljali v moralnem življenju. Nova cerkev je pokrenila tudi novo versko družbo. Ustanovila se je Euharistična družba, ki bo svoje člane zbirala po vsej škofiji ter bo gmotno in duhovno pomagala novi cerkvi.

Današnja blagoslovitev je bila pravi praznik za vse južno Magdalensko predmestje. Hiše so se otele v zastave, Magdalenska ulica pa je bila ozaljšana s slavoloki in zelenjem. Nova cerkev je bila vsa v vencih in zastavah ter je slavnostno ozaljšana sprejela dostojanstvenike, ki so prisostvovali temu pomembnemu dogodku. Knezoškofa dr. Tomažič je sprejel pred cerkvijo duhovščina, župan mesta Maribora dr. Juvan, okrajni glavar Eiletz, predstojnik mestne policije dr. Trstenjak, odbor za zidanje cerkve ter ogromno število vernikov. Škof je najprej blagoslovil zunanost, potem pa še notranost cerkve, nato pa je imel pridigo in sv. mašo. Po maši se je zaključila slovesnost z zahvalno pesmijo. Sredi pa je bil v novi cerkvi cerkveni koncert, ki je privabil na tisoče poslušalcev. Pelo je Cecilijino društvo mariborske stolne župne cerkve pod vodstvom kapelnika Gašpariča in je sodelovala tudi vojaška godba.

Raznoterosti iz dnevne kronike

Včerajšnja poznojesenska nedelja je bila izredno lepa in mila. Ljubljanci so porabili priliko ter so nekateri že dopoldne, drugi pa popoldne mahnil na sprehode. Šmarna gora, Sv. Katarina, Kureček — povsod si lahko srečal izletnike. Tisti, ki nimajo dosti smisla za daljša potovanja, pa so si privoščili krajše sprehode na Rožnik, čez Golovec na Orle ali pa na Rudnik, na Grad in v Štepanjo vas. Mnogo zanimanja so med občinstvom vzbudile motociklistične dirke na Večni poti.

Več težjih nesreč in nezgod

Dopoldne je pri treningu za popoldanske dirke padel z motornega koleca 31 letni mehanik Slavko Planinec iz Zagreba. Padel je tako nesrečno, da mu je težki stroj zlomil levo nogo. Popoldne se je primerila nova nesreča. Zagrebčan Ivan Vukelič je padel z motorja ter se tako poškodoval na glavi in na nogi. »Letetič Kranjec« Ludvik Starič je vsekakor ljubljeneč smole. Njegov stari motor mu je spet zagodel. Drugačkrat mu je samo odpovedal, tokrat pa ga je vrigel kar iz sedla. Starič si je pri nesrečnem padcu — kakor vse kaže — nalomil hrbtnico.

V Velikih Pečah pri Št. Vidu na Dolenjskem je trinajstletni pastir Ivan Grm v lahkomišljeni prešernosti splezal na daljnovodni električni drog. Zadel je ob žico ter pri prihodu mrtev na tla. Pokopan bo pri šentviški fari.

Ob deveti jutranji uri sta se peljala s tovarnim avtomobilom Šofer Sadnikar in njegov spremljevalnik Bulovec ter Šofer Anton Schweiger iz Maribora proti Trzinu. Blizu Vranskega jima je začel nagajati motor avtomobila. Šofer Schweiger je zlezal pod avtomobil. Po nesrečnem, nepojasnjenem naključju je šlo čez eno težko kolo, ki mu je zlomilo desno nogo ter mu raztrgalo dimlje. Schweiger je obležal v mladi krvi. Ko so ga prepeljali v celjsko bolnišnico, ga je pregledal ter mu nudi prvo pomoč dr. Šerko z Vranskega. Schweigerju pa ni bilo več pomoči. Čez pol ure je izdihnil. Zapustil je ženo in otroke. Leži v mrtvašnici celjske bolnišnice.

Sredi je blizu Dobrove pri Ljubljani avtobus povozil Alojzijo Zupančičovo, posestnikovo ženo. Zupančičeva je bila noseča.

V bolnišnico so pripeljali Oreška Franca iz Črnuče. Orešek se je precej hudo opeknel po obrazu. Reševalna postaja preko noči ni imela obilnega posla. Sporočili so nam le, da je bila nocojšnja noč v Ljubljani štorljiva prav marljiva.

Včeraj je odprl razstavo Božidar Jakac

Ob pol enajstih dopoldne so se zbrali v Jakopičevem paviljonu prijatelji Jakčeve umetnosti. Zastopani so bili vsi javni krogi. Goste je pozdravil v izbranih besedah umetnik sam, ki je dejal, da ga je obilni odziv razveselil, saj mu je

dokazal, da je kljub geslom po moči, oblasti in nasilnosti v boljšem delu sodobnih ljudi še vedno dovolj smisla za duhovno, plemenite vrednote. Jakac je na tej svoji razstavi, ki bo odprta do 28. t. m. in je vredna največjega obiska, razstavil okrog sto svojih del, olj, pastelov, risbe in lesorezov. O tej pomembni razstavi bo naš list še posebej poročal.

Dva zobotehnik pred sodniki

Zobotehnik ne smejo izvrševati zobozdravniških del

Maribor, 7. novembra.

Dve zanimivi razpravi se vršita danes pred mariborskim okrožnim sodiščem. Pri obeh se zagovarjata dva znana mariborska zobotehnik, ki sta prišla na zatožno klop zaradi izvrševanja del, ki so pridržana samo zobozdravnikom, ne pa zobotehnikom.

35-letni Evald Robič iz Hrastja pri Limbušu ima samostojni zobotehnični atelje v Mariboru na Aleksandrovi cesti 45. Dobil je od banske uprave v Ljubljani pravico za samostojno izvrševanje zobotehniških obrti, seveda pa brez pravice za kakršnakoli dela v ustih pacientov, ker za taka dela nima potrebne strokovne izobrazbe. Taka dela smejo izvrševati namreč samo zobozdravniki. Po lastni trditvi je osumljenec leta 1934 vstopil v zobozdravniški atelje kot zobotehnik pri Valeriji Istominji na Aleksandrovi cesti 45 v Mariboru. Ali gre imenovani naslov zobozdravnici ali ne, je po zatrjevanju obtožnice še sporno, ker ni doktorica vsega zdravilstva ter tudi ni bila članica Zdravniške zbornice v Ljubljani. Osumljenec priznava, da je pri Valeriji Istominji opravljal sprva le zobotehnična dela, pozneje pa tudi na njeno prošnjo razne zobozdravniške posle, kadar je bila ona odsotna. Godilo se je to do 2. oktobra lanskega leta, ko se je Istomina preselila v Beograd, kjer pa je ni mogoče najti. Obtožnica pa mu očita, da je leta 1936 plom-biral neki pacientki več zob, potem pa ji je leta 1937 odprl plombriran zob, ji zdravil korenino ter ji zob ponovno zalil. Zaradi hudih bolečin je morala Tičarjeva potem k zobozdravniku, ki ji je zob lečil. Osumljenec je imel več instrumentov za opravljanje zobozdravniških del, ki so njegova last, prav tako je bila njegova last tudi napisna tabla z označbo »zobozdravnica«, ki je visela na hiši, v kateri je ordiniral in tudi lokal, kjer je bil ata ordinacija, je plačeval sam. Podan je tedaj sum, da je bil Robič kompanjon Valerije Istomina, kar pa on odločno zanika.

Drugi današnji obtoženeц je 33-letni Ivan Žgur, zobotehnik, italijanski državljan, ki je obtožen, da je v letih 1936—1938 plombriral kot

Tovarniški delavec Vilman Janez, ki je doma v Borovljah pod Koroško Belo, je sredi večji družbi ob 11.45 na svojem domu v Borovljah s samokresom ustrelil dekle Marijo Jekovec. Rana, ki jo ji je zadal strel, je bila smrtna in je nesrečno dekle čez dober četrt ure že izdihnilo. Vilmana je policija takoj prišla in ga še vedno zadržuje. Sredi je bila v gostilni »Mulej« večja družba, ki je odšla potem še na Vilmanovo stanovanje, kjer se je popivanje nadaljevalo. Ob usodni uri je

V sami srači je bežal pred sorodniki

Maribor, 7. novembra.

Zanimiva rodbinska zadeva se je razpravljala danes pred mariborskim okrožnim sodiščem. Na zatožni klopi sede trije svaki, ki so obtoženi zaradi napada na četrtega svaka. Obtoženi so 39 letni viničar Jožef Harb iz Bresternice, 43 letni viničar Anton Harb iz Košakov ter 42 letni delavec Ivan Maček iz Malečnika. Obtožena brata Jožef in Anton Harb sta doma iz Vodol, kjer ima njun oče posestvo. Oba živita kot viničarja ter sta poročena s sestrama soobtoženega Mačka. Na Harbovem domu živi poleg očeta še njegova hči, sestra obeh obtožencev, ki se je poročila z Mihaelom Springerjem. Ko sta oba sinova izvedela, da namerava oče izročiti posestvo njuni sestri in njenemu možu Mihaelu Springerju, je nastalo v rodbini hudo sovraštvo. V enem taboru so bili stari Harb, njegova hči in njen mož, v drugem pa oba sinova, njuni ženi in njun evak. Dne 17. julija t. l. so vsi trije osumljenci s svojimi družinami bili v vinotocu v Vodolah. Z njimi je bil tudi stari Harb, katerega so nekoliko vinjenega spremljali potem na njegov dom. Ko sta prišla oba sinova do rojstne hiše, se jima je zamalo zdelo, da bi posestvo in vse imetje pripadlo sestri in svaku, pa sta začela razgrajati in razhajati. Pomagal jima je Maček. Jožef Harb je kričal, da morata biti oba Springerja nocoj mrtva, Maček pa je predlagal, naj stotlačja vrata in razbijajo vse, kar je v hiši. Vsi trije so se spravili najprej na cvetlice na oknih ter so jih zmetali na tla, nato pa so vrgli s tečajev večna vrata, dasi niso bila niti zaklenjena. Jožef Harb je prijel nato za sekiro, ki jo je našel v veži ter je začel razbijati vrata na Springerjevem stanova-

je Marija Jekovec ponudila Vilmanu pivo, naj bi ga spil. Vilman pa je namesto tega segel po postelji, kjer je imel spravljen samokres, ter streljal na svoje dekle, ki je sedelo nasproti njemu n drugi strani mize.

Pravi vzrok tega strašnega dejanja še ni znan in ga tudi policija doslej še ni mogla ugotoviti. Zdi se, da je Vilman storil to svoje dejanje v trenutni zmedenosti, ali pa je njegova pohabljenost, ki jo je dobil pri svojem delu v opekarini, toliko vplivala nanj.

nju. Čisto jih je razsekal ter je pri tem ranil Springerja, ki je vrata od znotraj tiščal. Ko pa je potem Springer zgrabil za nož, je padlo Harbu srce ter je zbežal pred vsakom skozi vrata. Springer je nato izbral priliko ter je v sami srači pobegnil skozi zadnja vrata na prosto ter je bežal proti bližnjemu gozdu. Svaki pa so njegov beg opazili, naglo so pograbil vsak svoj kol ter ga zasledovali. Še pred gozdom so ga dohiteli ter so ga tako s koli obdelali, da je obležal nezavesten. Zaradi tega napada so sedaj prišli pred sodišče, kjer se skušajo zagovarjati s silobranom, kar pa seveda ne drži. Razprava ob času poročila še traja.

Sah

Polfinalna tekma za šahovsko državno prvenstvo moštev med Ljubljanskim šahovskim klubom in zagrebškim Amaterskim klubom se je začela včeraj v Zagrebu. Že takoj v začetku se je pokazalo, da bodo ljubljanski šahisti lahko kos Zagrebčanom, kljub temu, da za Ljubljano nista nastopila dr. Milan Vidmar in Vasja Pirc.

Milan Tidmar ml. je igral s Kalabarjem in je ob včerajšnji prekinitvi mnogo boljše. Šorli je gladko podrl Rabarja, Gabrovšek Šubariča. Končana še ni bila igra Šiška : Jerman, Sikošek : Licul. Ciril Vidmar—Salinger je končala z remijem. Popović pa stoji nasproti Gerziniču nekoliko bolje. Ob prekinitvi se je obetala Ljubljancem zmaga v razmerju 5 in pol proti 2 in pol.

Osem najboljših šahistov sveta se bije na turnirju v Amsterdamu. Včeraj se je začelo prvo kolo. Da je ta turnir eden najmočnejših, kar jih je bilo do sedaj, pričajo imena: Alje-hin, Botvinnik, Keres, Euwe, Flohr, Capablanca, Reševsky in Fine. Euwe in Keres sta v prvem kolu remizirala Fine je premagal Botvinnik, ostali dve partiji pa sta bili prekinjeni. Zdi se, da bo Aljehin igro z Reševskim dobil, ker ima kmeta več, položaj na deski pred Flohrom in Capablancu pa je še nejasen.

Koledarček Zveze fantovskih odsekov. Izšel je koledarček Zveze fantovskih odsekov za prihodnje poslovno leto. Pridejani so naslovi vseli fantovskih odsekov, dekliških krožkov ljubljanske Prosветne zveze in vseh prosvetnih društev ljubljanske in mariborske Prosветne zveze kakor tudi prosvetnih društev s Koroške. Cena koledarčka je 8 din. Naroča se pri Zvezi fantovskih odsekov v Ljubljani, Miklošičeva 7.

Kovačič obsojen na 5 mesecev zapora

Obsojen je bil zaradi zločinstva uradne poverbe nepogojno

Ljubljana, 7. nov.

Predsednik malega kazenskega senata gospod Ivan Brelih je danes točno ob 8.30 prečital v prisotnosti državnega tožila g. Frana Severja, zastopnika mestne občine, mag. komisarja g. Slavka Pelca, zapisnikarja odvetn. pripr. dr. Skaberneta in obtoženca Frana Kovačiča kratko sodbo. Zanimanje za konec procesa, ki je razgalil nerednosti pri mestnem razkuževalnem zavodu, je bilo minimalno. Navzočih je bilo okoli 20 poslušalcev.

Vsebinska sodbe

Sodba se kratko glasi: Obtoženeц Fran Kovačič je kriv, da si je kot mestni pisarniški nadolžnik, dodeljen v službovanje mestnemu fizikatu, prilastil razlike v skupnem znesku 3.800 din od računov, ki jih je plačalo 18 strank za razkuževanje stanovanj, dalje je v 12 primerih vpisoval v poslovne knjige kot »predjem« zneske iz mestnega zaklada, ki so znašali 3.040 din in ki so jih stranke same plačale, da si je dalje pridržal znesek 25 din v primeru Gartnerja in 50 din pri Javorniku vpisal »kot neizterljiv« in da je naposled prodal 21 steklenice balonov, last mestnega razkuževalnega zavoda, inž. Brusnikinu za trdiko dr. Kansky. Vrednost balonov ni točno ugotovljena, imeli pa so pač gotovo vrednost.

Zakrivil je s tem zločinstvo uradne poverbe § 319 k. z. in prestopel kršitve službene dolžnosti

po 397/1 k. z., pri čemer znaša vrednost pri vseh dejanjih 7.960 din, ter se obsodi na

5 mesecev strogega zapora

dalje v izgubo častnih državljskih pravic za dve leti, na plačilo stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni, ki se izreko za iztriljive, končno v smislu čl. 214/a k. p. na plačilo povprečnine 200 dinarjev.

Obtožencu se v kazni všteje preiskovalni zapor od 8. marca do 26. marca 1937.

Mestna občina in zasebni udeleženci se zaradi svojih odškodninskih zahtevkov zavračajo na pot civilne pravde.

V smislu § 280 k. p. pa je bil glede ostalih, v obtožnici navedenih dejanj obtoženeц oproščen, ker se je sodišče postavilo na stališče, da je treba uporabiti načelo »in dubio pro reo«.

Olajšilno je bilo: neoporečnost, delno priznanje, skrb za družino in da je bil zaradi neprilike obtoženeц zapeljan, ker je bil brez kontrole.

Obtežilno je bilo: dejanja so trajala skozi več let.

Za zgoraj navedene delikte je določena robija od 1 do 10 let, sodišče pa je šlo po to kazensko določilo.

Branje sodbe je trajalo dobre pol ure. Branilec in državni tožilec se glede sodbe zaenkrat nista izjavila.

Warren Duff — Robert Buckner:

SADOVI ZEMLJE

roman s slikami

19

Čeprav inženir ni bil prijatelj nočnega veseljačenja, je vedel, da je ta bar zbirališče bogatašev in lepih žensk, ki so iskale bogatašev in so jih seveda skubale, kar se je dalo. Upal je, da bo tam dobil tudi Sereninega brata Lancea, o katerem ni slišal niti besede, odkar je bil fant pobegnil z doma. Z vestjo o njem, si je mislil, bi se tudi lažje spet oglasil pri Sereni. Tudi če bi ga zalotil pri tem stari polkovnik, bi se vendarle nekako opravičil, saj je Ferris vedel, kako dekle ljubi brata.

Pri odhodu mu je Lance tudi dejal, naj ga obišče v tem lokalu. To je bil edini naslov, ki ga je pustil, ko je odšel iz Sacramenta...

Niče se ni ozrl, ko je inženir stopil v bar. Tam je valovalo divje življenje v stotinah luči, v godbi, v vrvežu veselih, pijanih ljudi in pisanem šumu nočnega življenja. Inženir je šel skozi vse prostore, se blizal docela nepoznamim ljudem v upanju, da bo med njimi zagledal Lancea. Njegova trezna, tanka ušesa so prestrezala najrazličnejše, zanimive in nezanimive pogovore pri mizah, ob katerih se je ustajal.

Nekje so govorili: »Nobena kobilica je ne more ujeti...« To so bili nekaki strastni prijatelji konj in konjskih dirk, ki so tedaj bile zelo v modi, saj so ljudje imeli denarja za stave.

Prvemu glasu je odgovarjal drugi: »Nobena? Standfordova jo prehitila, pa še kako lahko!«

Razvil se je prepri. Prvi je spet dejal: »Stavim tri prota ena na Balswinovo kobilico.«

V stavo so posegli novi, rezki glasovi, toda inženirja nadaljnji razgovor ni zanimal. Komaj se mu je v ušesih polegleg hrup konjskih prijateljev, ga je že zdrnil drug glas, močan in odločen, ki je govoril:

»Mislijo skopati kanal čez Panamsko ožino... zvezali bodo naše morje z Atlantskim!«

Zanimalo ga je, kakšen bo odgovor na to misel. Oglasil se je kratek zbadljiv smeh, znamenje, da velike misli tu ne dobe posluha in da se človek tu najhitreje osmeši, če hoče govoriti pametno.

Inženir je šel globlje in globlje v bar. Iskal je Lancea, zakaj zdelo se mu je, da je tu v vsem mestu edini kraj, kjer se iskanje kolikor toliko spleta, čeprav ni prijetno riniti se med pijanimi in razdražljivimi ljudmi, ki so za malenkost pripravljene skočiti pokoncu. Tu je bilo šajalščih mladit, bolj ali manj nado bušitih, bogatih ljudi, katerih očete so bili delničarji ali lastniki zlatih rudnikov.

Whitney je premišljal, kako so ljudje navsezadnje neumni in smešni. Bilo mu je tako, kakor je pač treznemu človeku, ki sredi noči pada v pijano družbo, katere ne more razumeti in ki se mu zdi strašno otročja, neumna in smešna.

Nenadno pa je zaslišal glas, ki se mu je zdel znan in ki se je obračal nanj: »No, zdaj sem tu, v Poodle baru.«

Še preden se je utegnil prepričati, odkod prihaja ta glas, se je že znašel pred njim Lance, ki je kričal z rokami in šel proti inženirju, kakor da ga hoče objeti. Bil je vesel, rečal se je, kakor da je našel zlato žilo. Oblečen je bil po mestno, z eleganco, ki mu je sicer lepo stala, ni bil pa v mestni obleki najmočnejšega kroja tako mlad in svež kakor je bil doma v usnjenih hlačah in širokem pastirskem klobuku.

Tudi Whitney se je veselo zasmeljal, ko ga je zagledal. Stisnila sta si roke, potem ga je vprašal: »No, ti, ki si star znanec tukaj, kakor vidim. Pokaži mi malo, kje so kaj vse naše slavne osebnosti!«

Mislil je pri tem na delničarje in svetnike družbe »Half Moon«.

Toda Lance ga je razumel čisto drugače. Odgovoril je namreč prav nesmiselno in neumno. Vsaj Whitneyu se je tako zdelo, ko je slišal Lancejeve besede:

»Slavne osebnosti? — Glej, tule je boksar Sullivan. Če hočeš, bova povese-ljačila z njim? He, natakaj! Šampanjec! Hitro!«

Lance je govoril naglo in prešerno kakor razposajen otrok. Potegnil je inženirja v svojo ložo.

Whitneyu je bilo malo nerodno in se je branil: »No, čakaј malo, saj je vendar še zgodaj za pijančevanje! — Pojdiva rajši malo ven, da se porazgovoriva!«

Toda Lance ni hotel o tem nič slišati.

»Kam za zlomka! Saj je tu vendar tako ugoden prostor za prijateljske pomenke.«

Prisilil je inženirja, da je sedel.

»Kako zgodaj? Tu pijejo šampanjec celo za zajtrk. Zdaj je pa vendar že deset zvečer!«

Pokazal mu je na druge mize. Inženir je videl, da se mu res ni treba nikogar sramovati: večina gostov je bila že več kakor razigrane volje in šampanjec je teklen v potokih.

Lance je pozdravil in odzdravil na vse strani. Inženir je videl, da mora fant biti dobro znan gost v tem lokalu. To mu ni bilo prav všeč, sklenil je, da mu bo o priliki povedal. Zdaj ni utegnil, zakaj Lance je bil že sredi pripovedovanja:

»Čudovito sem živel te tedne tu! V tem mestu se ti zdi, da rase zlato po drevju. Ostani nekaj dni, da boš sam videl, res! Saj ni mogoče povedati. — Treba je tu živeti, potem človek ve in verjame.«

Whitney je ustavil njegove vroče besede:

»Vem, vem. Zlato rase, treba je le, da potreseš drevlo!«

Lance je pogovor prekrnil drugam, ko je videl, da prejšnje reči niso inženirju prav po godu.

»Prišel si sem po opravilo, kaj.«

Whitney si je pogledal lase in čelo. »Da. Ze tri dni iščem predsednika Harrisona Mac Cooneya!«

»Kaj, Harrisona Mac Cooneya iščeš? Kako to? Jaz ga dobro poznam.«

Lance se je čudil, kako je mogoče, da išče nameščenec svojega gospodarja.

Whitney mu je ravno hotel pojasniti kako in kaj je zadeva z rudnikom, pa sta njun razgovor ustavili dve lepi in po zadnji modi oblečeni dami.

Lance je planil pokonci in ju začel pozdravljati. Whitney se je ozrl in videl, da je ena od njiju plavih las. To je bila miss Featherstonova. Črnolaska pa je bila njena prijateljica.

Lance se je priklanjal, da ne bi v njem nihče prepoznal divjega jezdeca iz Sacramenta. Prijel je miss Featherstonovo za roko, ji jo poljubil ter dejal nežno in toplo:

»Čakal sem vas!«

Plavolaska ga je svetlo pogledala: »Res? Kdo bi si mislil kaj takega od vas!«

Lance ji je hotel nekaj ugovarjati, toda dama ga je prehitela: »Srečali ste Lotto Crabtreejevo. Ta je še lepša!«

Zadnje besede so zvenele kakor lahen ošitek. Potem se je miss Featherstonova zagledala v Whitneyja, ki ga še ni bila nikdar videla tu. Novi obraz jo je zelo zanimal.

Lance je videl, da je inženir vzbudil pozornost plavolasega dekleta, zato je hitro začel predstavljati:

»Moj prijatelj Jared Whitney — miss Featherstonova.«

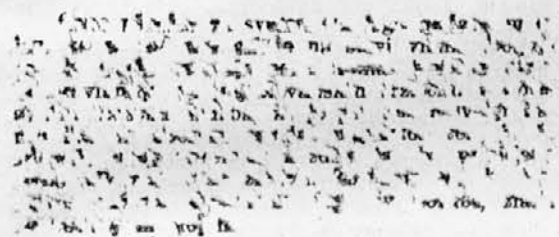
Od tu in tam

Volilni sporazum z JRZ odnosno listo dr. Mitana Stojadinovića sta sklenila bivša veljaka JNS Lavoslav Hanžek in Josip Cvetič, ki sta v izjavi časnika povedala tudi to, da se strinjajo z njima glede tega sporazuma tudi njuni prijatelji. Do tega koraka ju je pripeljala akrobatska politika JNS oziroma Petra Živkovića, Bogoljuba Jevtića, Velje Popovića, Alberta Kramerja, Jova Banjanina in podobnih jugoslovenskih grozovnikov. K njuni izjavi je dodal še svojo predsednik vlade dr. Milan Stojadinović, rekoč, da sprejema Cvetič in Hanžek na listo zaradi tega, ker je bil o njima prepričan, da sta se zmerom borila za ideje, a nista mogla slediti Živkoviću in njegovim, ki vodijo osebo politiko. Cvetič in Hanžek sta dva izmed tistih Hrvatov, ki so bili jugoslovenski usmerjeni.

Nosilec opozicijske liste v Beogradu bo stari demokrat Ljuba Davidović. Po večkratnih posvetih so se vse opozicijske skupine, izjemno JNS, sporazumele za Davidovića kot nosilca liste, a ostala štiri mesta zasedejo po zapovrstnem redu radikali Ace Stanojevića, socialisti dr. Topalovića, KDK koalicijska, a peti je spet Davidovićevec. Kandidati bodo: Ljuba Davidović, Miloš Bobić, dr. Topalović, dr. Kostić, petega bodo demokratski doleteli. Vsek kandidat si izbere tudi svojega namestnika.

20. letnico osvoboditve je v soboto praznoval Beograd na zelo svečan način. Vse mesto je bilo v zastavi, a v raznih domovih in cerkvah so bile spominjske svečanosti. Uradni zastopniki oblasti in vojske so se zbrali v saborni cerkvi, kjer je bila služba božja v spomin padlih junakov. V invalidskem domu pa je upravniki dvora polkovnik Leko predaval o zgodovinskih dogodkih, ko je srbska vojska vkorakala v razrušeni, a osvobodjeni Beograd.

Mednarodno radijsko razstavo so v soboto odprli v Beogradu. Namesto zadržanega ministra za pošto je v navzočnosti drugih uradnih zastopnikov odprl načelnik v poštnem ministrstvu Popović. Razstava pa je tako bedna in neurejena, da se nad njo zgražajo tudi prestolniški časopisi, ki pri takih stvareh ponavadi silno radi zatisnejo ne samo eno, temveč celo obe očesi. Poročajo, da je bilo v posameznih kotljah nametnega precej blaga, kakšnega vidijo ljudje v izložbah trgovin, mnogo razstavnega prostora je ostalo praznega, povrh tega pa je bilo v paviljonih polno smeti in podobne nesnage, ki se nabere pri pripravljanju razstave. Kako more taka razstava služiti svojemu namenu in ugledu naše države, o tem smo si na jasnem. Le oddelek, kjer razstavljajo svoje izdelke radijski amaterji, je bil lepo urejen in pregleden ter je pokazal, da je med jugoslovenskimi radijskimi amaterji mnogo sposobnih in veščih moči.

Klirinški dolg Nemčije naši državi se je spet povečal za dober milijon nemških mark in znaša sedaj 20 in pol milijona mark. Z drugimi državami pa se naši klirinški obojestranski zmanjšujejo. Zmanjšali so se dolgovi naše države Švici, Češkoslovaški, Belgiji, Madžarski in Romuniji, prav tako so se znižali zneski, ki jih dolgujejo naši državi Italija, Bolgarija, Turčija, Poljska in Španija.

Dr. Trumbiču, ki je pred nekaj dnevi težko obolel in so zdravniki že obupavali nad njegovim zdravstvenim stanjem, gre zdaj občutno na bolje. Včerajšnje uradno zdravniško poročilo, ki sta ga izdala dr. Botteri in dr. Benzon, se glasi: »Bolnik je bil ves dan brez temperature. Dihanje je bilo normalno. Splošno stanje je boljše in je bil bolnik ves dan na nogah ter dobro razpoložen. Ker se je zdaj posrečilo odstraniti prvotne komplikacije in pljučnih in ker je zdaj potek bolezni čisto običajen, se ne bodo izdajala več vsakodnevna poročila, pač pa le od časa do časa.«

Gostovanje nekaj sloviti svetovnih umetnikov je tudi za letošnjo sezono organizirala zagrebška filharmonija. Kakor se je zvedelo iz zanesljivih virov, se Zagrebčani predvsem prižadevajo, da bi prišel letos k njim gostovat tudi sloviti italijanski dirigent Arturo Toscanini. Pogajanja z njim so se že začela in, kakor pravijo, tudi ugodno potekajo.

Razstavo »Tri leta vlade Milana Stojadinovića« imajo zdaj tudi v Sarajevu. Ob priliki razstave pot tem imenom v Beogradu so že napovedali, da bodo takšne razstave na željo posameznih mestnih zastopnikov prirejene tudi po drugih mestih in ne samo v preločnici. Razstava v Sarajevu je bila odprta včeraj dopoldne z velikimi svečanostmi in so bili navzočni številni odlični zastopniki oblasti. Trajala bo, kakor je dozdaj določeno, do 14. novembra. Za vse one, ki si nameravajo razstavo ogledati, je odobrena polovična voznina.

Konec sveta prerokujejo zdaj spet, in sicer tokrat v srbskem Pomoravju. Kot takšen prerok nastopa 12letna Vera Stošović, učenka 4. razreda ljudske šole. Začela je goziti ljudstvu, naj se zaradi bližnjega konca sveta izogiba vseh slabih del. Tamkajšnje prebivalstvo je še vedno precej praznovorno in se v velikem številu zateka k mladi prerokinji. Toliko je vsak dan teh praznovornežev, da dekletce skoro nima časa za potrebni počitek.

Na pet in pol meseca zapora je bil obsojen zdravnik v Beli Cerkvah dr. Cveto Popović, ker so ga zanolili, da je pri dveh ženskah izvršil odpravo plodu. Popović se je lotil zločinaškega posla pri ženskah, pri katerih se že nihče drugi ni več upal izvršiti odprave plodu. Tako sta morali obe žrtvi brezvestnega zdravnika v grob. Zdravnik pod težo dokazov ni mogel tajiti svojega zločina ter je bil obsojen na pet in pol meseca zapora.

Svojo ženo je obesil in nato se sebi kontal življenje Marko Hanžekovački, bivši upravnik zagrebškega pokopališča. Hanžekovački, ki je bil že v letih, je zagrešil precej nepravilnosti in poverb v svoji službi. Ko so mu prišli na sled, se je z ženo dogovoril, da si bosta končala življenje. Napisal je oporočo, nalepil na vsak kos pohištva listke z imenom dediča, pojasnil kaj gre v smrt, odšel na pokopališko upravo in si plačal pogreb, nato pa se napisal listek o svoji smrti in ga obesil zunaj na vrata. Potem je najprej na vrstico za vrati obesil ženo, in ko je bila ta že mrtva, se je obesil še sam. Naslednjega dne je hišni gospodar zagledal na vratih listek, na katerem je bilo napisano, da sta oba mrtva. Slednjič so na pisalni mizi našli tudi že točno izpolnjen mrliški list. Tako do vseh podrobnosti pripravljenega samomora v Zagrebu še ne pomnijo.

Slavnostna zborovanja naših grafičarjev

Grafičarji so lahko ponosni na svojo organizacijo

Proslava v Ljubljani

Slavnostni občni zbor je včeraj dopoldne v Delavski zbornici zaključil impozantno serijo zaporednih proslav ob sedemdesetletnici te velike organizacije. Dvorana je bila zasedena do zadnjega kotička. Prišli so zborovalci iz Ljubljane in močna zastopstva iz pokrajine ter delegatje iz drugih jugoslovenskih krajev. Med gosti moramo omeniti banovinskega svetnika Zorana, ki je zastopal bana, predsednika Delavske zbornice Jakomina, tajnika Uratnika in mnogo drugih vidnih osebnosti. Zborovanje je odprl predsednik Strnad, ki je poudaril, da je grafično organizacijo oživila pred sedemdesetimi leti ideja vzajemnosti. Tajnik Kosem je nato do podrobnosti očitral razvoj organizacije od prvih začetkov leta 1868. pa do letos. Njegov izborni sestavljeni govor je bil, kakor tudi govor predsednika, deležen obilnega odobravanja. K besedi so se za njim po vrsti dvignili in zvezi čestitali predsednik Delavske zbornice Jakomin, zastopnik strokovne komisije Mlinar, zastopnik časnikaškega združenja, predsednik zveze faktorjev in drugi. Programatični govori predstavnikov centrale Malža, Starka in zastopnika zagrebške organizacije Linhartar so orisali položaj grafičnega delavstva v naši državi. Poročali so še predsednik tarifnega odbora Žumer, o humanitarnem delu zveze Dvoršek, o razmerah v litografski stroki pa Erjavce. Nato je predsednik Strnad zaključil jubilejno zborovanje.

Ze v soboto zvečer pa je bila v Delavski zbornici svečana akademija. Najprej je predsednik prosvetnega odseka Boštjančič v uvodni besedi prikazal delo grafičarjev v sedemdesetih letih. Nato je pevsko društvo grafičarjev zapelo Kosijev »Geslo«. Sledila je recitacija Kosmov »Sedemdeset let«. Režiral je tajnik organizacije Slavko Dvoršek. Zbor je zatem zapel pod dirigentom Cererjem Tomčev »Majsko«. Baritonist Slavko Strekelj je zapel Adamičevega »Planinca« in je moral ob splošnem navdušenju še dodati. Nato je spet zapel zbor Pavčičev »Deklica, ti si jokala«. Sledil je dramatični prizor »Na cestu«, ki ga je spisal Slavko Dvoršek. Po kratkem odmoru je veliki salonski orkester grafičarjev zaigral pod vodstvom g. Vinka Žižmonda Bachova »Pomladno prebujenec« ter Mendelsohnovo »Slavnostno koračnico«. Skupno s pevskim zborom pa je izvedel še Dolinarjevo »Na Cvetno nedeljo«. Izreden dojem sta »napravili« še dve zborovski deklamaciji. Grafična mladina je deklamirala Klečev »Tovaršem v spomin«, grafični zbor pa Matičičev »Gutenberg govori«. Zveza grafičarjev je tako na sijajen način zaključila zunanjo proslavo svoje sedemdesetletnice. Uradni zaključek pa je v nedeljo dopoldne prinesel slavnostni občni zbor v dvorani Delavske zbornice.

V Mariboru

Maribor, 6. novembra.

V okviru cele vrste proslav 70. letnice grafične organizacije v Sloveniji, ki se vrši te dni po vseh naših mestih, se je vršila takšna proslava danes tudi v Mariboru. Na slavnostnem zborovanju, ki se je vršilo danes dopoldne ob 9 v dvorani Delavske zbornice, so praznovali mariborski grafičarji lepo obletnico najstarejše strokovne organizacije v naši državi. Proslava je imela svečan okvir ter so se je udeležili tudi zastopniki oblasti in kulturnih organizacij, aed njimi zastopnik mestnega župana magistratni ravnatelj Rodošek, predstavnik okrajnega glavarstva dr. Brunšek ter zastopnik mariborskega novinarskega kluba ravnatelj Rudolf Golouh. Iz Zagreba je prišel na proslavo zastopnik centralnega predstavništva grafičnih organizacij Ante Mišak.

Uvod v slavnostno zborovanje je bila »Pozdravna pesem«, ki jo je lepo zapel pevski zbor mariborske Grafike. Goste in udeležence je nato pozdravil predsednik mariborskega poverjenstva Janko Duh. Slavnostni govor je imel tajnik Janko Krajski, za njim je govoril zastopnik centrale Ante Mišak, ki je princel čestitke centralnega predstavništva v Zagrebu, nato je imel Lojze Skrobar zanimiv referat o humanitarnem delu grafičarjev.

V soboto popoldne in nedeljo dopoldne je sklicala Jugoslovanska zimskašportsna zveza konferenco, kateri so prisostvovali vsi naši zimskašportsni delavci, zastopnika ministra za telesno vzgojo, vsi predstavniki vojaških in civilnih oblasti ter predstavniki zimskašportsni zvezi sorodnih organizacij. Na obeh konferencah so bili sprejeti dalekosežni sklepi, ki bodo imeli velike posledice za razvoj našega smučarskega življenja. Jugoslovanska zimskašportsna zveza je prišla namreč s trdnim, dobro in tehtno premišljenim načrtom, ki ga je predložila vsem zastopnikom, ki so tem konferenca prisostvovali. Jugoslovanska zimskašportsna zveza je namreč sprožila predlog, da bi ta naša organizacija proslavila polnoletnost Nj. Vel. kralja Petra II. s svetovnim smučarskim prvenstvom, ki naj bi bilo leta 1941, in sicer v Sloveniji. Jugoslovanska zimskašportsna zveza je mednarodni smučarski zvezi ta predlog tudi že stavila in se bo o njem razpravljalo leta 1940 na kongresu v Budimpešti. Predlog Jugoslovanske zimskašportsne zveze je velikopotezen in presenetljiv. Toda trda zaverovanost ljudi, ki so ta predlog stavili, nam daje upanje, da bo tudi to resnično izvršeno. O tej važni stvari bomo poročali še natančneje.

Ljubljanska športsna publika se včeraj ni zadovoljila z prvenstvenimi nogometnimi tekmami prvega razreda, čeprav so bile nekatere zelo zanimive in žive, ampak je v velikem številu obiskala motociklistično prireditev ljubljanskega Avto-kluba. Ljubljanski Avto-klub je namreč včeraj priredil na Večni poti od Področnika do Mosteca motociklistično dirko, katerih se je udeležilo veliko število dirkačev ne samo iz Ljubljane, ampak tudi iz Maribora, Celja, Zagreba in od drugod. Pri dirkah se je ponesrečil tudi naš najboljši dirkač Ludvik Starič Poškodba pa je, kakor doznavamo, iz bolnišnice, lažje prirode in smemo upati, da bo Starič v najkrajšem času lahko zapustil bolnišnico. Tekmom na Večni poti je včeraj prisostvovalo nad 5000 gledalcev, ki so bili raztreseni po vsej poti, kjer so se vršile dirke.

REZULTATI VČERAJSNIH DIRK SO BILI:

Turne kategorije do 125 cm:

1. Valter Fantini (Hermes) v 4:40 eno petino.

Turne do 350 cm:

2. Anžur Alojz (Hermes), DKW, 3:55 4 pet.

Turne do 1000 cm:

1. Vidmar Stane ml. (Ilirija), BMW, 3:37.

Športne kategorije do 1000 cm:

1. Janko Šiška (Ilirija) BMW, 3:32 2 pet.

Najboljši čas dneva ima Šiška Janko v času 3:32 2 pet., kar ustreza povprečni brzini 91'400 kilometrov na uro.

fične organizacije; iz njegovih izvajanj je bilo razvidno, da so slovenski grafičarji za obstoj svoje organizacije žrtvovali za brezposelne tovariše, za omejene, za vdove in sirote itd. ogromno vsoto 15.408.897 din. O velikem in važnem prosvetnem delu grafične organizacije je govoril Pavel Vokač, za njim pa je povzel besedo predsednik kluba pomožnega grafičnega delavstva Anton Minodraž.

Prisrčne čestitke je izrekel nato grafični organizaciji v imenu mestnega župana dr. Juvana in mestne občine mariborske magistratni ravnatelj Rodošek, v imenu mariborskih novinarjev pa jim je čestital ravnatelj Rudolf Golouh. S pesmijo Grafike se je lepo uspelo slavnostno zborovanje zaključilo.

V Celju

Celje, 7. novembra.

V dvorani Celjskega doma so včeraj dopoldne zborovali celjski grafičarji, člani Grafične organizacije v Sloveniji, ki ima svoje poverništvo tudi v Celju, da praznuje 70. letnico svoje organizacije in se spomni svojega ustanovitelja Gutenberga in drugih velikih delavcev, ki so dali temelj naši veliki slovenski organizaciji Zvezi grafičarjev v Sloveniji. V celjskem poverjenstvu je včlanjenih nad 50 grafičarjev iz Mohorjave, Zvezne in tiskarske Rode-Martinčič. Kako tesno je povezano slovensko grafičarstvo z vsemi strokovnimi in drugimi organizacijami, kako velik ugled ima ta organizacija pred svetom, je pokazalo včerajšnje zborovanje.

Slavnostno zborovanje se je pričelo s Fučikovo koračnico, katero je zaigral pod vodstvom dirigenta g. Petermana salonski orkester celjske železničarske goble, otvoril pa ga je predsednik celjskega poverjenstva ZOGR g. Joško Jurač, ki je v uvodnih besedah pozdravil zastopnika okrajnega načelstva g. Reja, zastopnika g. župana g. nadkomisarja Pogačnika, zastopnike organizacij in vse ostale. 70 let dela proslavlja grafična organizacija, obletnico dela za svoje članstvo, za katerega se mora boriti za njegov obstoj. Grafična organizacija, ki se je ustanovila zgolj iz prosvetno kulturnega vidika, pa je postala danes in je danes strokovna organizacija, v kateri so včlanjeni grafičarji ne glede na njihovo svetovno prepračanje, ampak vsi, ki vedo, da morejo le v slogi doseči pravice. S tem pa, da si je organizacija stavila kot svojo prvo nalogo stanovsko nalogo, ni odločila prosvetnega udejstvovanja za naš slovenski narod. Stanovska borba je prisilila organizacijo, da si je stavila nalogo, da je pomagala in pomaga vdovam, brezposelnim, sirotam itd. Grafičarji so lahko ponosni na svojo organizacijo, ki že 70 let opravlja humanitarno delo, ki je tako veliko in plemenito, da se ne more ponašati kaka druga organizacija. Tako je organizacija od leta 1921—1937 izdala 1.597.570 din. podpore bolnikom, brezposelnim 7.033.248 din, onemoglim 5.799.194, potnikom 128.090, vdovam in sirotam 490.322, izrednih podpor 360.455 din, skupno torej 15 milij. 408.879 din.

Sledila je deklamacija g. Sandija Videčnika »Gutenberg«, ki jo je spenil Otmar Mihalek. Salonski orkester je nato zaigral odmelek iz opere »Lastovke«, nakar je g. Peter Kusterle imel slavnostni govor, v katerem je govoril o delu grafične organizacije in prvih početkih dela.

Predsednik g. Jurač Joško je še posebno pozdravil zastopnike tiska, nato prečital čestitke Slovenskega društva in Društva absolventov trgovskih šol. V imenu okrajnega načelstva je čestital organizaciji g. Reja, v imenu mestne občine in celjskega mestnega župana g. nadkomisarja Pogačnika. Posebno iskreno in z lepimi in globokimi besedami je čestital organizaciji ob 70. letnici zastopnik Zveze fantovskih odsekov, celjske podzveze g. prof. Tone Janežič, v imenu celjskega fantovskega odseka predsednik g. Tone Vrabl, v imenu podružnice Zveze železničarjev gosp. Zupančič, v imenu strokovnih organizacij g. Godnik, v imenu JSZ in privatnih nameščencev g. Hočevnar, v imenu tiskarskega faktorja g. Cetina.

Slavnostno zborovanje se je zaključilo s slavnostno koračnico, ki jo je zaigral salonski orkester.

Včerašnji športni pregled

Tekme v ligaški hiši

Ljubljanci smo že tri nedelje brez ligaškega sporeda. Naša Ljubljana je v včerajšnjem tretjem zaporednem gostovanju na tujih igriščih dosegla v Beogradu zelo lep uspeh. Rezultat 1:1 z Baskom, ki je v Beogradu premagal zagrebške purgerje, je zelo dober. Po vseh poročilih, ki smo jih dobili, je neodločen rezultat z Baskom povsem zaslužen. Ob malo večji sreči bi včeraj slovenski reprezentant v ligi tudi zmagal. Z neodločenim rezultatom smo povsem zadovoljni. To nam daje slutiti, da je naš ligaški krizo prebrodil in da smemo pričakovati boljše čase. Iz vseh poročil pa je razvidno tudi sledeče: Ljubljana ima dve sijajni krili, dobrega golmana, zanesljivo obrambno črto in tudi prav dobre krile. Le notranji napadalni trio je premalo učinkovit. Manjka mu dobrega vodje in realizatorja, ki bi znal izkoristiti vsako priliko in odločno streljati na gol. Kadar bo ta nedostatek popravljen in bomo imeli še v sredini dobrega vodjo in realizatorja, potem bomo lahko še z večjim zaupanjem gledali v bodočnost. Tekma se je začela ob tričetrti na eno in ji je spočetka prisostvovalo komaj nekaj sto ljudi. Sele proti koncu tekme se je število gledalcev zvišalo na 2000. Sončilo je dobro Novosadčan Popović.

V drugi tekmi na igrišču Jugoslavije je belgrajska Jugoslavija premagala skopljanski Gradjanski z 2:0. Za to tekmo je vladalo večje zanimanje, ker so bili gledalci prepričani, da bo hotela Jugoslavija zmagati z isto razliko golov kot prejšnjo nedeljo Hašk v Zagrebu.

8.000 gledalcev je prisostvovalo zagrebškemu »derbyju« med Gradjanskim in Haškom. Oba kluba sta nudila zanimivo, živo in hitro igrjo, ki se je zaključila z zmago spretnjšega moštva. Hašk je bil boljši v prvem polčasu, Gradjanski pa boljši v drugem polčasu. Odločilen gol je v 15. minuti drugega polčasa zabil desno krilo Gradjanskega Šipoš. Tekmo je sodil korektno in dobro Mika Popović. Rezultat pa je bil 1:0 za Gradjansko.

V Sarajevu je belgrajska Jedinost podlegla tamkajšnji Slaviji z rezultatom 3:1. Rezultat je povsem zaslužen. Gledalci so po zadnjih rezultatih Jedinstva pričakovali od tega kluba mnogo več. Tekmo je sodil zelo dobro Bažant iz Zagreba.

Največje presenečenje včerašnjih tekem je pač zmaga zemunske Sparte nad varaždinsko Slavijo v Varaždinu. Sparta je premagala zaslužen Varazdin z 3:2.

V Splitu je Hajduk pred 5000 gledalci igral z Bskom neodločno. Rezultat je bil 2:2 (1:1). BSK je rezultat izenačil tri minute pred koncem igre. Izrazilo slab je bil Hajdukov golman Čulić, ki je zakrivil oba gola. BSK je predvedel lepo tehnično igrjo. Slaba pa je bila pri BSKU tudi ožja obramba.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer skrajno stanje	Temperatura v °C naj. večja naj. manjša	Relativna vlažnost v % naj. večja naj. manjša	Veter (smernost, jakost)	Pada-vine m/m	Vrsta
Ljubljana	768.3	12.5 3.6	97	mg. 0	0.2	mg.
Maribor	770.4	15.4 3.0	80	0	—	—
Zagreb	764.8	16.0 9.0	50	7 NE,	—	—
Beograd	761.1	13.0 6.0	90	8 W,	9.0	dež
Sarajevo	765.6	13.0 8.0	90	10	0	—
Vis	762.8	16.0 10.0	90	10 NW,	—	—
Split	762.7	20.0 12.0	70	5 S,	—	—
Kumbar	761.0	22.0 11.0	90	6 NE,	—	—
Rab	764.5	19.0 10.0	90	7 NW,	—	—
Dubrovnik	761.3	22.0 10.0	90	5 NE,	—	—

Vremenska napoved: Zjutraj megleno, čež dan večinoma jasno vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od sobote do danes: V soboto je bilo do 7.15 popolnoma oblačno, ob 7.20 se je oblačnost nekoliko pretrgala, vendar pa je ostalo popolnoma oblačno skoro ves dan. Zvečer in ponoči se je zmanjšala. Popoldan je pihal lahek južni, zvečer pa zapadni veter. Najvišja toplota zraka je znašala 14.5 stopinj Celzija. — Včeraj je ob 5 nastopila gosta megla, ki je ležala do 10.10, nato se je nekoliko zredčila, dvigati pa se je pričela ob 11.15, popolnoma pa je zginita šele ob 11.50. Popoldan je bilo do 14.30 precej oblačno, od 15 do 18.30 pretežno jasno, od 18.30 pa se je popolnoma zjasnilo. Ob 19 pa je nastopila nizka megla. Najnižja toplota zraka je znašala 6 stopinj Celzija.

Koledar

Danes, ponedeljek, 7. novembra: Engelbert.

Torek, 8. novembra: Brigita.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10; dr. Bohinec, Rimska cesta 29.

Rekvirirani s peto sv. mašo ob obletnici smrti pokojne Gine dr. Kodrotove bo v torek 8. t. m. ob 7 zjutraj v župni cerkvi pri Sv. Kristofu.

Tramvaj na Posavje in v Moste. Ko je bila zgrajena tako težko pričakovana proga električne cestne železnice k Sv. Križu, so hkrati pričeli pokladati popolnoma novo progo na dolenski strani in že delajo tudi podaljšek dolenske proge do Rakovnika. Obupno stanje Tyrševе ceste križi po tramvajski progi, toda najprej je treba, da država to svojo cesto tlakuje, nato bo pa takoj zgrajena tudi proga proti Ježici. Navzlic težavam s Tyrševо cesto je pa upravni svet Splošne malo-železniške družbe na svoji zadnji seji vendar sklenil, da po obnovi in podaljšanju dolenske proge in po zgraditvi drugega tira na Tržaški cesti od Langusove ulice do kolonije »Stan in dom« takoj pripravi načrte in proračune za podaljšek proge v Moste in tudi za progo na Posavje. S tem sklepom je vprašanje podaljšanja močanske proge in pa prepotrebne proge proti Ježici prišlo v akumli štadij in zato upamo, da v kratkem dobimo tudi ti dve progi, kakor smo naglo dohili progo k Sv. Križu.

Ravnatelj Mirko Polič bo dirigiral drevi ob 20 v veliki Unionski dvorani Škerjančevu simfonio kantato za soli, zbor in orkester »Zedinjenje«. Ta kantata je največje in najpomembnejše delo novejšje glasbene literature in brez dvoma tudi eno najodličnejših in najpomembnejših del sploh, kar jih je bilo v zadnjem času pri nas izvajanih. Komponirano je na pomembne besede Alojzija Gradnika in zahteva od izvajalcev, tako solistov, zbor, kakor tudi orkestra, izredno mnogo. Je pa prav gotovo v vsakem pogledu učinkovito in mora uspeti, ker je do podrobnosti natanko nastudirano. Nocojšnji koncert Glasbene Matice bq v proslavo 20. letnice našega osvobodjenja ter stoji pod najvišjim pokroviteljstvom Njega Veličanstva kralja Petra II. in je sprejeto v okvir slavnostnih prireditev ljubljanskega mestnega poglavstva povodom 20. letnice našega osvobodjenja. Glasbena Matica prosi in vabi k tej pomembni prireditvi letošnje koncertne sezone. Vstopnice se dobe do 6 zvečer v knjigarni Glasbene Matice, od 7 zvečer dalje pa v veži pred veliko Unionsko dvorano. Na razpolago so še sedeži vseh vrst in cen.

Otvoritev poljudno-znanstvenih predavanj Prirodoslovnega društva. Prirodoslovno društvo otvori svoja poljudno-znanstvena predavanja za letošnjo sezono s predavanjem filma: »Življenje v morju«, ki ga je napravil sin bivšega francoskega ministrskega predsednika g. Painlevé. Predstava filma bo ob sodelovanju Francoskega instituta in Jadranske straže, in sicer v torek, 8. t. m., točno ob 18 v dvorani kina »Slog«.

Koledarček ZFO. Vsi odseki, ki so prejeli koledarčke ZFO, naj jih čimprej razpečajo in pošljejo denar po priloženih pološčnicah. Ako želi kak odsek, da mu pošljemo koledarčke še naknadno, naj to sporoči z navedbo števila izvodov. Pripominjamo, da letos Prosvetna zveza ne bo izdala posebnega koledarčka, zato agitirajte za koledarček tudi med članicami deklinskih krožkov in ostalimi člani prosvetnih društev.

Ljudska univerza v Ljubljani prične s svojimi predavanji 9. t. m., t. j. v sredo. Prvi bo predaval dr. Stane Rape o športnem poletu pri letošnji tekmi Male antante. Predavanje bo v mali dvorani Filharmoničnega društva (kino Matica). Pričetek ob 20, vstop prost.

Hotellirji, lastniki pensionov, restavratirji, kavarnarji in vohbe vsi oni gostinski podjetniki krajevine Jugoslavije, ki se bavijo s tujskim prometom, se sestanejo na poziv Državne gostinske zveze dne 24. in 25. novembra na konferenco na Sušaku. Na tem sestanku se bodo prisostvovali ministru trgovine g. inž. Kabalina in odposlancev ostalih ministrstev obravnavala vsa najbolj važna vprašanja, ki se tičejo gostinstva in turizma. Polovična vožnja na železnici je dovoljena. Predvideni so tudi izleti po morju in na Reko ter v Opatijo. Vsa podrobnejša pojasnila dobe zainteresirani pri pristojnih združenjih.

Ljubljanski gledališče

Drama. — Začetek ob 20.

Ponedeljek, 7. novembra: Zaprt.

Torek, 8. novembra: Zaprt.

Opera. — Začetek ob 20.

Ponedeljek, 7. novembra: Zaprt.

Torek, 8. novembra. »Aida«, Premierski abonma.

Sreda, 9. nov.: »Na sinjem Jadranu«. Red Sreda.

Mariborsko gledališče

Ponedeljek, 7. novembra: Zaprt.

Torek, 8. nov., ob 20: »Pokojnik«. Red D.

Raziskovalec admiral Byrd pripoveduje:

Reševanje izgubljenih ob Južnem tečaju

Admiral Rihard Byrd je praznoval pretekli mesec pidesetletnico rojstva. Byrd spada med one redke junake, ki so preleteli južni in severni tečaj. V svoji knjigi »Letali nad šesto celino« opisuje pot na južni tečaj takole:

»15. nobene vesti od Goulda; tudi 16. in 17. ne. Kako to, da ni nobenega radijskega poročila? June ima vendar dve oddajni postaji, močnejšo v letalu in eno slabšo prenosno. Samo na ta način je mogoče, če se je zgodila nesreča. Toda nesreča je malo verjetna, ko sem tako opozarjal in prosil, da ne smejo prej odleteti, dokler jim ne sporočim, da je ugodno vreme. Zaman smo si ubijali glave, čeprav je bila tu samo ena jasna rešitev uganke, ki pa ni nikomur padla na pamet.

Ze v četrtek (14.) sem se odločil odleteti na iskanje za pogrešanimi. Upal sem na lepše vreme; toda namesto tega se je še poslabšalo. V petek in soboto ni bilo mogoče leteti. V nedeljo sem si rekel, da se mora nekaj zgoditi, kajti bližale so se grozote zimske noči. Poklical sem priganjače psos in jih prosil, naj vse pripravijo za vožnjo v gore. Prav močno je, da se ne bo vreme zboljšalo za polet. Nič ne bo škodovalo, četudi se bo še Fairchild dvignil in bodo sani že na potu, v primeru, da se bo pomožnim letalom kaj pripetilo. De Ganahl, Vaughan, Crockett, Bursey in Siple so se prostovoljno prijavili za pomoč.

Negotovost, kje se točno nahaja Gould, je silno otežkovala varnostne mere. Najprej je poročal, da se nahaja ob vznožju gore Chips Gould, ki leži na severnem koncu. Po poznejših opazovanjih, ki jih je poslal po radiu, je moral taboriti ob vznožju enega južnih vrhov. Tja sem se odločil odleteti, če je možno priti tja. Medtem smo vedno oddajali vremenska poročila in ponavljali vsako uro isto radijsko geslo, da pridemo o prvi priložnosti na pomoč. Če ne more June oddajati po radiu, vsaj lahko sprejema naše vesti.

V ponedeljek je kazalo, da se bo vreme izboljšalo in zapovedal sem, naj pripravijo letalo (Fairchild). Prvič ni hotelo leteti. Napaka je bila pri zažiganju, kar je bilo treba popraviti. Ko smo bili gotovi s popravilom, je začel zopet pihati veter in gosta megla je onemogočila razgled: zopet hudo razočaranje. 19. (torek) se je po dolgem čakanju zjasnilo. V oblaci steni se je odprla luknja, ki se je vse bolj večala. Zada je se svetilo plavo nebo. Veter z brzino 30 kilometrov na uro je še dvigal sneg. Toda vsega res ni bilo mogoče doseči. Haines se je še malo pomišljal zaradi stalnosti vremena, vseeno pa mi je pritril, da ne bo morda nikoli take priložnosti. Čeprav je bila še vedno nevarnost v zraku, priložnost je bila sedaj, ali nikoli.

Ko sem stopil na prostor, so ljudje greli motor. Plamen spaljalne svetilke je šumel skozi cev, ovito z jadrnim platnom, ki je ogrevala zaprt

pokrov. Potem so vlili vroče olje v motor. Kmalu se je začel vrteti vijak. Precej truda je bilo treba, da se je spravilo letalo na mesto, ker je bilo sanišče zamrznjeno.

Kot radiotelefonist se je pridružil Hanson. Ob 5 uri popoldne smo zdrseli po snežišču. Naleteli smo na močan veter, ki je pretresal na vse načine letalo. Toda končno smo se vendar dvignili in pustili za seboj velik snežni oblak. Pozna ura mi ni ugajala, kajti ob desetih zvečer bo že precej temno. Vseeno pa moramo biti hvaležni usodi za najmanjšo dobroto. Prav lepo miraz nam je bilo v kabini, 23 stopinj pod ničlo. Naravno, da smo tičali v debelih kožuhih. Sonce se je videlo za nami kot velik rdeč krog, obdan z rumenkastorednimi progami. Kompas sem uravnaval točno na južni del Rockefellerjevih gor, kjer se je moral po radijskih poročilih nahajati Gould. Oblaki so viseli zelo nizko; videti je bilo, kot da so prav blizu, čeprav so bili zelo oddaljeni. Prav nič se ni moglo spoznati, kje meji nebo in sneg. Neizkušen letalec bi prišel v skušnjavo, da bi letel vedno nižje in nižje pod oblaki. Smith se pa ni dal motiti, ampak se je ravnal točno po kompasu. Ker je bilo premalo sončno, se nismo mogli ravnati po sončnem kompasu, temveč smo si pomagali z manj zanesljivim magnetnim kompasom. Nato smo prišli v umazano sivo praznino, skozi katero smo brzeli 160 kilometrov na uro.

Neprestano smo iskali snežna polja pod nami in kje bi videli pogrešane. Enkrat je pokazal Smith na neko temno točko, ki pa je bila samo zevajoča razpoka. Kmalu po šesti uri smo opazili pred seboj neko goro. Ali je bilo tu Gouldovo taborišče? Drugi vrhovi so dvigali svoje glave. V svetlosivem somraku so se zdeli kot zaliti kupi. V višini šest sto metrov smo se bližali prvemu vrhu. Četudi je bilo že precej temno, smo videli, kako sneži preko ravnine. »Tu bi lahko pristali«, je zaklical Smith. Molčal sem, mislil pa isto.

Morali smo računati z možnostjo, da ne bomo ničesar videli, kajti eno letalo in trije možje se težko opazijo v temi. Obkrožili smo goro, preiskali vsa področja in doline. Ali je Gould napadeno imenoval kraj? Prav obupna naloga se mi je zdel, če sem pomislil, da bo treba preiskati sto kilometrov dolgo pogorje. Ze sem hotel dati znak za vrnitev, ko me prime Smith za roko in pokaže na južno stran. Tu sem zagledal od vetra raztrgan dim in svetlikanje ognja. Moja prva misel je bila: »Hvala Bogu, vsaj eden je še živ!«

Leteli smo preko svetlobe in začeli smo se spuščati. Kmalu smo spoznali z zastavami označen prostor za pristanek. V temi smo imeli občutek, kot da se spuščamo v neko porcelanasto skledo. Celotno iz višine je napravljal pristajališče vtis, da je nevarno. Zelo slabo je kazalo, zelo slabo.

»Naj pristanem?« je vprašal Smith. Nič drugega nam ni preostajalo, kajti od minute do minute je naraščala tema. Poleg tega sem se lahko zanesel na Balcha in Juneva, da nas niso zvalili na kakšno nevarno planjavo. Prav gotovo so izbrali najboljšo možnost. Pokimal sem. Smith je pregledal nemarni strgalnik pod seboj, zgubil čelo in pričel zavirati. Sedaj sem opazil šotor in en kilometer dalje letalo. Močno smo se zadeli ob zemljo in skakali smo preko snežnih kupov. Smith je božal motor in vozil z vso previdnostjo. Pristanek je bil sijajen in drzen.

Takoj sem skočil s Hansonom iz letala. Srce mi je upadlo, ko nisem videl nobenega prihajati. Toda tu je nekdo pridrvel. Po hoji sodeč je moral biti to samo mornar, lorej June. Za njim mož z rdečo brado. Samo Balchenov obraz zmore na tej zemlji takšno razkuširano glavo. Toda kje je Larry? Trenutek nato sem ugledal tudi njega. Ta je pa prihajal počasi, kot kakšen profesor, ki je prepozno zajtrkoval in stopa sedaj v učilnico. To je bilo njemu tako podobno, da sem se moral smejeti. Kako sem se počutil srečnega, ko sem videl vse tri zdrave.

Smitha sem prosil, naj pusti motor teči, kajti v poldrugi uri bo noč. Balchen in June sta morala vstopiti mesto Hansona in mene. Naravno, da so hoteli vsi ostati. Vendar sem kmalu napravil konec takšnim in nadaljnjim vlnudnostim. Potem, ko smo izkrcali še nekaj hrane in male sani, je Smith odletel in kmalu je izginilo letalo pred našimi očmi.

Predsednik vlade dr. Milan Stojadinović govori na volivnem shodu. Na njegovi desnici notranji minister dr. Anton Korošec, levo pa prometni minister dr. Mehmed Spaho

Politika in kava

Pota diplomacije so včasih zelo čudna in ne navadna. Včasih se zaključijo tragično, včasih smešno, včasih koristno. Na prav čuden način pa so se začele politične zveze med novo državo Mandžukuo in malo ameriško državo Salvador.

Pred kratkim je novi vladar Mandžuka, Kang Teh, na zelo slovesen način podelil odlikovanje predsedniku republike Salvador Hernandezu Martinezu, njegovemu zun. ministru Angelu Aranju ter Leonu Siguenzi, generalnemu konzulu v Tokiu. Povod temu odlikovanju je bil svojevrsten.

Ko je bil Henri Pu Yi, ex-vladar Kitajske, proglašen od Japoncev za vladarja v Mandžukuo pod imenom Kang Teh, je njegov zunanji minister o tem obvestil vsa pristojna mesta, kakor je ob takih prilikah navada. Toda Zveza narodov je sklenila, da nove države ne bo pripoznala. Zato je sporočila vsem ameriškim državam, ki jih je zunanji minister Mandžuka obvestil o nastanku nove države, da naj se na to njegovo obvestilo ne ozirajo in ne odgovarjajo. Toda na srečo ali pa nesrečo, je dobil v roke obvestilo sekretar zunanjegega ministra Salvadorja. Ta se ni prav nič zmenil za priporočila Zveze narodov in je takoj poslal vesel, da ima končno zopet enkrat priliko, da nekaj naredi — »pristrane čestitke« srečnemu dogodku. In tako se je zgodilo, da je bil Salvador edina ameriška država, ki je vzpostavila politične zveze z novo državo.

Zveza narodov seveda s tem ni bila zadovoljna in je izrazila svoje nezadovoljstvo, vendar je predsednik Salvadorja korak svoja ministra potrdil. To pa je storil zato, ker upa, da bo tako

Termostat pri avtomobilskem motorju, ki skrbi za to, da temperatura vode v hladilniku preveč ne pade. S pomočjo tega termostata ostane voda stalno segreti na 80 stopinj

svojo državo izlekel iz kavine krize, ki je letos še posebno velika. Predsednik v resnici računa na to, da bodo Japonci uvaževali njegovo priznanje Mandžuka in kupili zalogo kave, s katero je republika Salvador dobro založena.

Dežela stav

Splošno mnenje je, da je Anglija dežela stav, v kateri ne moreta dva prijatelja stati na ulici, ne da bi sklenila kakšno stavo. Se več stav se pa sklepa na Estonskem; tu je sedaj izbruhnila prava pravcata epidemija stav, ki daje ogromno dela podeželskim in mestnim sodiščem. Dnevne pritožbe obstojajo v tem, da se ljudje tožarijo zaradi izgubljenih ali neplačanih stavov.

Nek moški se je zavezal v gostilni pri stalnem omizju, da bo šel pet kilometrov. To seveda ne bi bilo nič čudnega in posebnega, toda zavezal se je, da bo nesel na hrbtnu vrečo polno čebel. Res je odšel na pot z vrečo čebel na hrbtnu, ki so pa popotnika ves čas močno pikale v hrbet. Končno je popolnoma onemogel prispel na cilj. Dobil je slavo, toda obljubljeno plačilo ni bilo plačano. Tedaj se je moral sodišče baviti z vprašanjem, koliko gre odškodnino opikanemu zmagovalcu.

Nek drugi moški je napravil nenavadno in nevarno stavo: zavezal se je, da bo skočil iz drugega nadstropja svoje hiše na cesto, in sicer v avtomobil, ki bo vozil mimo, ne da bi pri tem poškodoval sebe ali voznika. Nihče ni verjel, da je mogoče kaj takega napraviti in končno se je javil nekdo, ki je obljubil znaten znesek kot nagrado, če se stvar posreči. Rečeno, storjeno. V krogu zbranih prijateljev in znancev je mož srečno skočil in stavo dobil. Drzni skakač je nato od svojega partnerja zahteval plačilo. Slednji pa na plačilo ni pristal, češ da se je skakalec pri skoku opaskal na roki in da krvavi. Tudi ta skakalec se je obrnil na sodnika.

Programi Radio Ljubljana

Ponedeljek, 7. novembra: 12. Moderni pesni zvoki (plošče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radij. orkestra — 14. Napovedi — 18. Zdravstvena ura: Naduha-astma (ga. B. dr. Zajc-Lavrič) — 18.20 Konert s harmoniko (plošče) — 18.40 Kulturna priredba: Umetnostni spomeniki Savinjske doline (g. Marjan Marolt) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Kamnik — zgodovinsko in letovsko mesto (Radolf Dostal, Ljublj.) — 19.50 Zanimivosti (g. Mirko Javornik) — 20. Revirano za prenos — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Lahka glasba, igra Rad. ork.

Drugi programi

Ponedeljek, 7. novembra: Belgrad-Zagreb: 20. Opera — 20.55 Simfonični koncert — 21. Variacija: 19.30 Orkestralni koncert, 21. Violina — Budimpešta: 19.25 Vokalni koncert, 20.50 Operni orkester, 22. Plošče, 23. Salonski kvintet — Trst-Milan: 21. Orkestralni koncert, 22. Rim — Rim-Bari: 21. Koncertni koncert, 23. Italijanske pesmi — Dunaj: 20.40 Narodi na jugovzhodu, 22.30 Plesna glasba — Berlin: 19. Filmska glasba — Hamburg: 20.10 Nemška in italijanska operna glasba — Lipsko: 20.30 Simfonični koncert — Monako: 19.15 Plesna glasba, 21. Bachove skladbe

Zenski pomožni oddelki na Angleškem so zdaj dobili uniformo. V primeru vojne jih bodo dodelili redni vojski

Hervey Allen:

Antonio Adverso,

cesarjev pustolovec

Le na nekem mestu se je zdelo, da se je obrežno pragovje, ki se je brez konca vlekel pred njimi, za kratko pretrgalo. Bil je kraj, kjer je Rio Pongo, ki se je brez glasu izmuznil iz nepreglednega pragovja, drsel v morje. Globoka zarezava v gozdnato pročelje za lagunami in košček brez pluskajočih valov s šibikami ob obali so kazale, kje je treba iskati reko.

Soller je popisal Antoniu izliv reke. »Dobro smo prikrmarili, kaj ne, gospod?« Dobrodušno se je smehljaj. »Proti poldnevu moramo biti pri Gallegovem usidrališču. Tam vas bodo prav gotovo sprejeli s toplo dobrodošlico.«

Neka črna točka, ki se je že pred eno uro začela pojavljati na nemirnem morju ter se je kmalu spet začela skrivati, se je izkazala kmalu po sončnem vzhodu končno brez vsakega dvoma za pričakovani čoln s pilotom. Dva mlada prav do cunje okrog ledij naga črna sta veslala. Na srednji klopi pa je sedel pokrit s palmovim sukni ter kadič pipo iz buče. Ko se je splazil na krov, se je izkazalo, da ni imel na sebi nobenih hlač, temveč samo neko obrabljeno mornarsko jopico s štirimi medenimi gumbi preko zadnjice. Prišel je iz upraviteljstva nekega Thomasa Ormonda, ki je bil ob vsej suženjski obali in daleč v notranjosti bolj znan pod imenom »Mango Tom«. Soller je nagovoril prišleca precej trdo v španščini in portugalsčini, toda pilot je zmalaj z glavo ter je hotel razumeti le angleško. Brez nadaljnega je prevzel krmilo ter se razgovarjal z Ali Bongom v nekem neznanem narečju o najnovejših stvareh. Očividno sta drug drugega poznala, a čez čas se jima je smel pridružiti še Antonio, ki ga je Ali Bongo lepo predstavil. Berak je enako Jaumee, je zadrževal Ali Bongo, je odlični prijatelj in vojak in povrh tega še vse časti vreden mož.

Kakor se je izkazalo, je bil Jaumee zelo ponosen na svojo tako imenovano angleščino. Očividno se je nekoč peljal z angleškim kitlovcom ter ga je zaradi tega Mango Tom, po rodu Anglež, nastavil v svojem podjetju. Sedaj je bil, tako je ugotovil Antonio, ne samo najboljši, temveč tudi edini pilot na reki. Bili sta vsega le dve suženjski tvrdki na Rio Pongo, namreč Mango Tomova in Gallegova. Obedve sta bili v bližini Bangalanga neke Krusovske vasi.

113

Gallegova naselbina je bila nekoliko onstran hiše domačinov ob reki navzgor, Mango Tomova pa nekoliko navzdol. Prej sta imela vsak svojega pilota, sedaj pa...

»Sedaj?«

»Gallegov pilot ne bo nikdar več delal!«

»Kako to?«

»Gallego nič ne plača. Gallego nikomur nič ne plača. Njegov oče je umrl pred dvema mesecema. Mrzlica! Gallega so mrtvega pokopali. Gallegove ženske so odšle, pobegnile so v gozd!« Jaumee se je režal.

To so bile novice! Novice, ki bi jih bilo treba držati v tajnosti pred kapitanom in moštvom. Kajti, če pridejo končno v zagato, o tem si je bil Antonio na jasnem, bo posadka potegnila s kapitanom. Poklical je Juana ter je z njim in z Ali Bongom vse temeljito prerešetal. Ze je lepo videl, kako se je suhi črnc že ob samem izgledu za boj do dna spremenil. Njegove oči so dobile redek izraz: zlate punčice, kakor kak orel. Prvikrat je Antonia spreletela slutnja, da bi mogla biti moritev nekaj mogočnega, uporabnega, velika veličastna igra.

Ladja je drsela pravkar skozi ozko razpoko med obrežnimi šibikami. Reka se je zlivala tukaj notri kakor kak mlinski potok. Tisoč kvadratnih milj solnih lagun in vsa rečna struga bi se rade napolnile v nekaj urah in sicer skozi to edino ozko nosno luknjo. Gozd se je dvigal nekoliko od obale, in Antonio si je izmislil, da ta dvig označuje mesto, kjer je zemlja v dihu vzbočila svoja prsa, da bi k sebi priselasa vodovje. Voda se je naokoli kuhala ob belem pesku. Vsa jadra so bila napeta in ladja je drsela z neslišno hitrostjo po morskem preprogi, ki se je z vso liso dvigala. V nekaj minutah so prečkali široko laguno za otokom in silili v vroči sesajoči izliv Rio Ponga.

Kmalu se je na obeh straneh zaprl gost gozd okrog male ladje. Šumenje butajočih valov je uplahnilo, kakor da bi se hotel mehki blatnati izliv reke neslišno združiti v njimi. Takega gozda Antonio ni videl niti v sanjah. Mogočne palme so štrlele v neverjetno višino. Ni se dalo izmeriti kako visoko. Daleč so presegale ladijske jambore. Zdelo se je, da drsi »Ariostatic« skozi požiralnik, poraščen z gladkimi zelenimi rastlinskimi goščavami, notri v tajinstven in požrešni trebuh zemlje same. Brez truda z zvišenjo lahkoto je sledila zavojem obrežja, kakor da bi jo neka sila od znotraj gnala ven, medtem ko so jo še vedno nosili obronki naraščajočega toka.

»Čas je, da se razdeli orožje, gospod,« je dejal nek glas poleg Antonia. Bil je Ali Bongo. »Pravkar sem sklenil s pilotom krvno bratovščino. On in njegova dva pomagata držijo z nami. Le mati jim morate sedaj tri zavoje rdečega sukna, ki sem jim ga obljubil. Je to velik dar, vendar pa bo pomoč tudi vredna.«

Antonio se je ozrl okrog in pretehtaval v mislih njegov pred-

log. Poleg sebe je imel še Juana, Ali Bonga in štiri njegove Fullahe, pilota in oba njegova veslača. Poleg tega bosta ostali pri ladji tudi kuhar in njegov pomočnik. Brata Francoisa bodo mogli seveda, če bi prišlo do telesnega obračunavanja, šteti le za nevrtača. Tako jih je ostalo torej v najboljšem primeru dvanajst, v skrajnem primeru celo samo deset ljudi, na katere je mogel računati in kateri bi si dali opravka z ostalim moštvom, vključno s kapitanom in Sollerjem. Potem takem je bilo razmerje tri proti ena. V Antoniev prilog je govorila na vsak način tudi silno nenavadna višina zgornje palube na dvojarnorniku, ki so jo mogli doseči iz sredine ladje le preko zelo ozke brvi, ter okoliščina, da je bil večji del streliva, četudi ravno ne vse orožje, naložen v kajuti.

Juan in eden izmed Fullahov sta morala prenesti gori zaboj z orožjem. Ne da bi kaj vzbudilo pozornost mornarjev, so se ljudje na mali palubi v vsej tišini oborožili. Ko so pa ravnokar skrili muške, pa je naneslo naključje, da je pokukala glava in rama mojstra Sollerja čez luknjo v kajuto. V trenutku je domel položaj in zavpil skozi luknjo nekaj doli kapitanu. Ali Bongo ga je s samokresom udaril za uho, ga potegnil navzgor in privezal na jambor, mu zataknil v usta klin, medtem ko sta Antonio in Juan zdrvela po lestvi navzdol.

Prišla sta prepozno. Plazeče se šumenje in rožljanje verig v skladišču sta jima povedala, kaj se je zgodilo. Se ravno o pravem trenutku sta prišla, da sta videla, kako je Polifem z uklenjeno nogo lezel skozi vmesno steno, iz katere je bila iztrgana deska. Antonio je pustil Juana spodaj, da je odrgano desko spet pribil nazaj, ki je na svojo jezo ni opazil prej, in se vrnil spet gor.

Ko je pomolil glavo skozi odprtino, je zadonel bobnenčji sikajoči udarec: krogla je razcefrala gornji konec stropne pokrovice, da so trske trčale nad njegovo glavo. Videl je kapitana na spodnjem delu ladje, kako se mu je iz roke kadij samokres. Pravkar se je bil stisnil za prednji jambor in nanovo basal.

Na mali palubi je ležalo vsa, ne izvzemši Ali Bonga, ravno na trebuhu. Pilot je pustil krmilo samo, da se je kljun »Ariostatic« usmerjal proti obali. K sreči je tok gnal dvojarnornik od strani po reki navzgor.

Antonio je skočil h krmilu in zaokrenil ladjo spet v smeri prave vožnje. Kapitan pa je imel obilo posla z basanjem svojega samokresa. Videl ga je, kako je za jamborom gibal z rokama in rameni. Tako krčevito se je bil trudil, Antonio je potegnil k sebi mušketo in poslal kroglo proti spodnjemu koncu, da se je dolga trska iztrgala iz jambora, ki ga je zakrival. To je bilo preveč za kapitana: glasno je zavskljal in izginil v prebivališče. Vse skupaj je trajalo komaj dve minuti.

Pri branih gornje zalube se je spet povrnil pogum, celo navdušenje, ki pa je pri prvem uspehu šlo daleč preko prave meje.